

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETSDAGARNA

MR
DAGARNA

Linköping Konsert & Kongress 14-16 november

Sir Michael Marmot
Åsa Lindhagen
Nina Rung
Ida Östensson
Henry Ascher
Melody Farshin
Thomas Hammarberg
Stephani Hatch
Benjamin Fayzi
Alexandra Pascalidou
Ikhlas Mahmoud
Irene Molina
Margareta Kristensson
Mattias Gardell
Josette Bushell-Mingo
Marika Griehsel
Kristin Amparo
Lena Hallengren

Rätten till hälsa

Seminarier / Debatter / Utställningar / Workshops / Musik

Välkommen till Mänskliga Rättighetsdagarna 2019!

Rätten till hälsa, vad innebär den? För oss människor är hälsa, vår egen och våra anhörigas, något som vi dagligen bekymrar oss över och bryr oss om. Oavsett ålder, kön, funktionalitet, socioekonomisk eller etnisk bakgrund, så uppfattar vi en god hälsa som en grundläggande förutsättning för livet.

Under årets Mänskliga Rättighetsdagar djupdyker vi i diskussioner om hälsa och mänskliga rättigheter. I programmet kommer du att möta både samtal om hälsa som en rättighet i sig, men också som en förutsättning för att kunna åtnjuta andra rättigheter. Vår ansats är som vanligt bred. Hälsa handlar inte bara om frånvaro av sjukdom utan om något mycket mer omfattande. När vi ser till förutsättningarna för god hälsa blickar vi i programmet långt bortanför hälso- och sjukvården och diskuterar de sociala bestämningsfaktorerna för hälsa, det vill säga omständigheterna inom vilka människor föds, växer upp, lever, arbetar och åldras. Allt detta är avgörande för den enskildas möjlighet att tillgodogöra sig rätten till hälsa.

En röd tråd i programmet är jämlik hälsa. För samtidigt som vi ser att medellivslängden ökar i stora delar av världen ser vi också en annan, mer dystert, trend. Ojämligheten ökar och med den kommer hälsosgregation och hälsoklyftor, det är ett faktum både ur ett globalt och nationellt perspektiv. I programmet hittar du samtal som lyfter hur diskriminering påverkar den enskildes hälsa, bland annat med fokus på rasism och diskriminering i vården, minoritetsstress och hälsa, jämställdhet och hälsa, funktionalitet och hälsa samt hbtq-personers hälsa.

Att göra ett urval ur programmets nära 200 programaktiviteter är svårt. I programmet medverkar runt 500 talare och över 100 organisationer finns representerade på utställartorget. Bläddra i programmet, ta del av de tips-spalter som vänder sig till olika yrkesgrupper men ringa gärna också in program som ligger utanför ditt eget fält. Det är här, på Mänskliga Rättighetsdagarna, som vi som arbetar med mänskliga rättigheter bryter oss ur våra stuprör och träffas över yrkesgrupper och sektorer. Passa på att utbyta kunskap, metoder och erfarenheter, bygga nya koalitioner och ladda energi till ditt fortsatta arbete.

Välkommen till årets Mänskliga Rättighetsdagar!

INNEHÅLL

8-26.

FOTO: EVELINA RONNBÄCK

28-29.

FOTO: LINNEA FALK

48-49.

FOTO: EVELINA RONNBÄCK

4-5 Jämlik hälsa - en förutsättning för mänskliga rättigheter

Professorerna Sir Michael Marmot och Margareta Kristensson gästar MR-dagarna för att diskutera hälsans sociala bestämningsfaktorer och vilken betydelse jämlikhet har för allas möjligheter att uppnå en god hälsa.

7. MR i Linköping

Årets värdstad, Linköping, om arbetet med mänskliga rättigheter i staden.

8-26. Programtexter

Här hittar du hela programmet till forumet.

28-29. Kultur på MR-dagarna

Årets program erbjuder ett brett urval av kulturinslag.

32-36. Schema längre seminarier

38-43. Schema miniseminarier

46-47. Utställartorg med kartor och lista över utställare

48-49. Vad händer på mässan?

Tips på vad som händer på utställarområdet med gratisseminarier, fotovägg och fredstorg.

52. Praktisk information

Anna Wigenmark:

»Var rädd om din hälsa! Den är det viktigaste vi har«, brukade min mormor alltid säga. Mormor Svea blev nästan 95 år. Jag tror inte att jag har träffat på en mer levnadsglad människa. Ett positivt sinne som ibland mörklades av grubblerier. Vig som en katt in i 90-årsåldern, men stum i benen och lite yr i bollen. »Om det inte varit för mina ben«, klagade hon innan vi åkte iväg på någon utflykt. För ut och se sig omkring, det var hon alltid pigg på. Rullatorn, den fick stanna hemma.

Jag tänker ofta att jag hoppas få vara lika pigg och frisk som mormor Svea när jag – om jag – blir lika gammal.

Född 1920 var mormor Svea med om ett antal revolutionerande förändringar av välfärden och inte minst utvecklingen av den allmänna sjukvården. Bara två år innan hon föddes hade tiotusentals människor i Sverige, miljontals runt om i världen, dött i Spanska sjukan, kanske historiens värsta epidemi. Svea föddes i efterdyningarna av ett världskrig och fick genomleva ett annat. Hon flyttade från det vedeldade torparhemmet i skogen i Kisabygden till lägenhet i staden med rinnande vatten och elspis. Under första halvan av hennes liv infördes barnbidraget, allmän sjukförsäkring med inkomstrelaterad

»För mormor var hälsan grunden till allt. Möjligheten att arbeta, leka, sova, äta, bo, älska, tänka. Grunden till allt som gör livet värt att leva.«

sjukersättning och subventionerad sjukvård, yrkesskadeförsäkring och så småningom föräldraförsäkring och tilläggspension. Hon upplevde hur barnförämling, som var vanligt förekommande i Sverige under första halvan av 1900-talet, vaccinerades bort i mitten av århundradet. Gamla sjukdomar försvann och kom tillbaka, andra dök upp. Nya hjälpmedel och mediciner forskades fram som revolutionerade läkekonsten och räddade många människors liv.

Och om mormors farmor Anna, som fick kor att sina när hon gick över åkern, var den som generationen över mormor vände sig till för att få hjälp med allehanda krämpor, så satte mormor själv all sin tillit till de vita rockarna. För Svea var inte rädd för sjukhus och läkare. Tvärtom. Hon charmade och flirtade med alla läkare och skötare, och det var alltid glatt runt hennes sjuksäng, de få gånger hon hamnade där. När hon till slut dog, efter bara några veckors plötslig, palliativ vård, var det motvilligt. Hon hade gärna levt med stumma ben och syrgas ett bra tag till. »Anna, du förstår, mina lungor fungerar inte längre«, viskade hon till mig veckan innan hon tappade förmågan att prata.

För mormor var hälsan grunden till allt. Möjligheten att arbeta, leka, sova, äta, bo, älska, tänka. Grunden till allt som gör livet värt att leva. Och som gör livet värdigt att leva. Hon hade också sett och levt med motsatsen – när gammelmormor Hildur fick en hjärnblödning och blev sängliggande var det mormor som vårdade henne i hemmet i flera år, till livets slut. Alternativet hade varit vård på institut långt borta från familjen. Eller när morfar plötsligt dog i hjärtattack, 63 år gammal.

Ett långt liv med hälsan i behåll, är naturligtvis få förunnat. Oavsett var i världen man bor. Men rätten till högsta uppnåbara hälsa, blev under Sveas livstid, en universell mänsklig rättighet. För alla, överallt. Och mormor lärde sig att utöva den. Även om hon inte skulle klä sina krav i samma ord var, tror jag, rätten till vård, och till rätt vård, till slut självklar för henne. Möjligtvis i kombination med lite personligt ansvar – att försöka vara rädd om den lite själv också.

Anna Wigenmark är generalsekreterare för Föreningen Ordfront som är ekonomisk och juridisk värd för Mänskliga Rättighetsdagarna.

Mänskliga Rättighetsdagarna ...

har funnits sedan år 2000 och är Nordens viktigaste samlade mötesplats för frågor som rör mänskliga rättigheter, lokalt, nationellt och globalt. Konferensen äger rum årligen i olika städer för att bidra till utvecklingen av mänskliga rättigheter i Sverige och internationellt och här möts forskare, studenter, tjänstepersoner, aktivister, politiker och ideellt engagerade. Konferensen drivs helt utan vinstintresse och är ett samarbetsprojekt mellan elva organisationer: Bris, DemokratiAkademin, Diakonia, Fonden för mänskliga rättigheter, Föreningen Ordfront, Ibn Rushd studieförbund, Raoul Wallenberg Institutet vid Lunds universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Göteborgs universitet, Sensus studieförbund, Stiftelsen Friends och Svenska kyrkan.

Använd vår app för årets forum!

För att enkelt kunna navigera i årets program, hitta utställare och få tips på spännande talare och seminariepunkter rekommenderar vi dig att ladda ner vår app för MR-dagarna 2019. I appen kan du också passa på att nätverka med andra deltagare och se seminarier live samt få aktuell information om programändringar!

Gå in på Appstore eller google play och ladda ner MeetAppGo. Ange eventkoden mrdagarna och välj »Gå med«. Välj dina intressen och klicka på fortsätt. Välkommen till eventet för Mänskliga Rättighetsdagarna 2019!

Så är jämlik hälsa en förutsättning för mänskliga rättigheter

Tillit, hopp och framtidstro – tre ledord som har betydelse för hur vi mår och vår hälsa. Det menar Margareta Kristensson, överläkare och professor emeritus i socialmedicin och folkhälsovetenskap. Hon vill med sin forskning bidra till en jämlik hälsa i befolkningen men också få politiker att agera i en tid där hälso-lyftorna ökar.

Ökade hälsoskillnader i de nordiska välfärdslanderna har förbryllat forskare och fenomenet har benämnts som en välfärdsparadox. Hur kommer det sig att Sverige, som är en av de främsta välfärdsstaterna i världen har en befolkning med så ojämlik hälsa?

– Det är utmanande att de bästa välfärdsstaterna i världen inte bara har kvarvarande utan stigande socioekonomiska skillnader i hälsa. Jag tror att vi för att förstå det måste titta på våra välfärdssystem som jag menar krackelerar, säger Margareta Kristensson.

Trots att den svenska befolkningen överlag har en god hälsa i jämförelse med andra länder, finns det stora skillnader inom landet. Bland annat visar en färsk rapport från Folkhälsomyndigheten att skillnaderna i hälsa är stor beroende på var i landet man bor och vilken utbildningsnivå man har. Exempelvis är ohälsan – både fysisk och psykisk – nästan genomgående större, och medellivslängden kortare, bland personer som saknar gymnasial utbildning jämfört med personer som har utbildning på eftergymnasial nivå.

Liknande slutsatser kom kommissionen för jämlik hälsa fram till när den för två år sedan la fram sitt slutbetänkande till regeringen. Kommissionens uppdrag var att undersöka hälsoutvecklingen bland befolkningen och vad hälsoskillnaderna beror på. Det genomgående mönstret var att människor med lägre socioekonomisk status, i form av utbildningsnivå, inkomst och yrke, hade sämre hälsa, mera sjukdom och större sannolikhet att dö i förtid, oavsett vilket mått på socioekonomi som forskarna använde sig av. Skillnaderna är också gradvisa, exempelvis mår en person med medelinkomst bättre än en person med låg inkomst men sämre än en person med hög inkomst.

Margareta Kristensson var en av de tio kommissionärerna, och hennes forskning är inriktad på de psykosociala faktorernas betydelse för hälsan. Det handlar om sådant

som att ha ett socialt nätverk runt sig, goda vänner och en bra arbetsplats, men också att som individ ha en tilltro till egen förmåga (bra copingförmåga) och känna tillit till andra. I hennes forskning framkommer att människor med lägre socioekonomisk status ofta har sämre tillgång till psykosociala och psykologiska resurser, bland annat genom att ha färre nära vänner, en sämre arbetsmiljö och har en sämre tilltro till den egna förmågan. Det leder i sin tur till att de löper större risk för hopplöshet och psykisk ohälsa och är genom det också mer sårbara för fysiska sjukdomar, såsom hjärtinfarkt, stroke och cancer.

– Just det här med våra egna psykologiska resurser, så som tilltro till egen förmåga, tillit till andra, hopp och framtidstro är något av det viktigaste för hälsan. Vi har i vår forskning kunnat visa att hopplöshet utgör en lika stor risk för att insjukna och dö i förtid som rökning. Vi har också visat att bristande copingförmåga, hopplöshet och depressivitet har bäring på centrala skyddssystem som hur man reagerar med sitt kortisol vid stress samt lågradig inflammation, säger Margareta Kristensson.

Hon menar att det är viktigt att ha en helhetssyn på hälsa och att ha förståelse för hur psykologiska och sociala faktorer påverkar människors hälsa och risk för sjukdom, men också hur det hänger ihop med livsvillkor som yrke, inkomst och utbildningsnivå. För att kunna uppnå en jämlik hälsa är det därför viktigt att samhällets olika arenor, allt ifrån skola, boendemiljö och arbetsplats till hälso- och sjukvård, får förutsättningar och resurser att vara hälsofrämjande. Något som i grunden handlar om politiska beslut.

– Jag säger inte att det handlar om att lägga ett ansvar på individen att hoppas att allt ska bli bra, utan det handlar om att skapa ett samhälle som gör det möjligt. Jag hävdar att det är en utav de viktigaste sakerna för politikerna, att skapa samhällsstrukturer och livsvillkor som gör att alla kan våga tro på sin framtid

BILD: EMMA BUSK WINQUIST

och att vi har ett fungerande välfärdssystem som möjliggör det.

Forskarsamhället måste i sin tur ta sitt ansvar och ta fram ekonomiska underlag för att visa på hur dyrt det blir att inte investera i en hälsofrämjande välfärd, så som en skola där alla barn mår bra och en välfungerande och tillgänglig hälso- och sjukvård, menar Margareta Kristensson. Som exempel lyfter hon arbetet med tandhälsan på 60-talet, där man insåg att det behövdes en omprioritering för att bekämpa kariesepidemin. Istället för att som tidigare lösa problemet genom att borra »ikapp« och laga hål, gjordes en nationell kraftsamling med satsningar på förebyggande arbete med flourtanter i skolorna och undervisning om tandtrull och vikten av tandborstning för alla barn. Resultatet var – och är – en dramatisk förbättring av tandhälsan i landet.

– Det innebar en investeringspuckel till en början, men kostnaderna planar sedan ut och det blir kostnadsbesparande i längden. Man kan hävda att tandhälsa är enklare än folkhälsa men det är inte självklart, säger Margareta och fortsätter:

– Men i grunden handlar det inte om pengar, utan om värdighet och rättvisa. Vi vill inte ha ett samhälle som bara bortser från dom här skillnaderna, säger hon.

Margareta Kristensson deltar i seminariet:

54. Tillit, hopp och framtidstro en förutsättning för jämlik hälsa
Tid: Fredag 15 november 10:30-12:00

Hälsa som mänsklig rättighet i lagen:

Att alla ska ha samma möjligheter till en god hälsa och ett långt liv uttrycks i svensk grundlag, i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, liksom i WHO:s stadgar. Sveriges riksdag har också, i juni 2018, antagit ett mål att inom ramen för den svenska folkhälsopolitiken, sluta hälso-lyftorna inom en generation. Det övergripande nationella målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhällsrelaterade förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen.

Förslag för en jämlik hälsa

Kommissionen för jämlik hälsa lade fram en rad inriktningsbeslut till regeringen för att uppnå en jämlik hälsa. Några av dem var:

- Motverka skolmisslyckanden och erbjud tidigt adekvat stöd
- Motverka diskriminering och minska inträdes hinder för att underlätta för särskilt utsatta grupper att ta sig in på arbetsmarknaden
- Verka för bostadsområden som är socialt hållbara, motverkar boendesegregation och främjar trygghet, tillit och jämlik hälsa
- Stärk arbetet för de mänskliga rättigheterna och motverka diskriminering och annan kränkande behandling
- Stärk de ekonomiska resurserna för de sämst ställda – återställ ersättningsnivåer i socialförsäkringen så att den säkerställer inkomstbortfallsprincipen
- Främja ett mer jämlikt deltagande i demokratin
- Verka för att ett icke-diskriminerande förhållningsätt används i vård, skola, omsorg och andra relevanta offentliga verksamheter
- Utveckla patient- och personcentrerade arbetssätt och lärande om bemötandets betydelse för en jämlik vård och hälsa
- Öka hälso- och sjukvårdens tillgänglighet
- Främja sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Källa: SOU 2017:47 Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa – Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa

Hör Sir Michael Marmot och Margareta Kristensson samtala om jämlik hälsa tillsammans med socialminister Lena Hallgren.

32. Closing the gap in one generation
Tid: Torsdag 14 november 16:30-17:30

En envis förespråkare för social rättvisa och jämlik hälsa

Professor Sir Michael Marmot är en stark förespråkare för social rättvisa som en förutsättning för jämlik hälsa och i år invignings-talar han på Mänskliga Rättighetsdagarna.

För drygt tio år sedan var han ordförande för den internationella kommissionen för hälsa, vars rekommendationer uppmanade beslutsfattare världen över att ta krafttag för att utjämna hälsoskillnader.

»Hälsa är ett mått på i vilken utsträckning ett samhälle ger sina medborgare ett gott liv«

Så uttryckte sig Sir Michael Marmot i en intervju för Världshälsoorganisationen (WHO), när han på uppdrag av dem ledde den så kallade kommissionen för hälsans sociala bestämningsfaktorer.

Målet var att identifiera vad som behövde göras för att utjämna hälsoskillnader, både globalt och nationellt samt att ge rekommendationer för vad som kan göras för att uppnå en mer rättvist fördelad hälsa. Kommissionens arbete avslutades 2008, med ambitionen att utjämna hälsoskillnaderna i världen inom en generation. Kommissionen uttryckte sig framtida i sina formuleringar när man menade att social orättvisa gör att många människor dör i onödan och att det är etiskt tvingande att åtgärda ojämlikheter i hälsa.

»Kärnan i kommissionens arbete är övertygelsen om att ett samhälle som har organiserat sina sociala förhållanden på så vis att dess befolkning har en bättre hälsa, är ett bättre samhälle« sa Michael Marmot, dåvarande ordförande för kommissionen. Bland de övergripande rekommendationerna hörde exempelvis att förbättra vardagslivets villkor, så som att se till att alla

Sir Michael Marmot

... är professor i epidemiologi och folkhälsovetenskap vid University College i London. Marmot var under åren 2005-2008 ordförande för Världshälsoorganisationen WHO:s kommission för hälsans sociala bestämningsfaktorer. Han ledde även översynen av ojämlikhet i hälsa i Storbritannien som presenterades 2010. Michael Marmot har i uppdrag av WHO även gjort en översyn av ojämlikhet i hälsa i Europa. Därutöver har han även skrivit böckerna: *Statussyndromet: hur vår sociala position påverkar hälsan och livslängden* samt *The Health Gap – The Challenge of an Unequal World*.

År 2000 adlades han för sina insatser inom epidemiologi och förståelsen av ojämlikhet i hälsa.

barn har rätt till en bra skolgång, att det finns väl uppbyggda och offentligt finansierade sociala skyddsnet, att människor har rätt till ett rättvist och gott arbetsliv samt en hälso- och sjukvård för alla. Dessutom menade man att det på en övergripande nivå handlar om att motverka den orättvisa fördelningen av makt, pengar och resurser i samhället. Bland annat genom en förbättrad samhällsstyrning, där det offentliga tar större ansvar och investerar i välfärden, samt att det utarbetas system för ansvarsutkrävande av privat sektor.

Idag, drygt tio år senare, återstår fortfarande många utmaningar för att målet om att utjämna hälsoskillnaderna inom en generation ska bli verklighet. Skillnaderna i hälsa har inte jämnats ut utan i många länder har utvecklingen snarare gått åt motsatt håll, där ojämlikheten i hälsa ökar. Kommissionens arbete resulterade i att många länder, däribland Sverige, har utarbetat nationella riktlinjer för jämlik hälsa, men återstår gör fortfarande att gå från ord till handling.

»Det finns mycket vi kan göra åt hälsans sociala bestämningsfaktorer, när vi har kunskapen och viljan« deklarerade Michael Marmot i samband med sitt arbete med kommissionen. Idag är han fortfarande en aktiv förespråkare för att utjämnandet av sociala orättvisor är grunden för att uppnå jämlik hälsa. Under MR-dagarna kommer han att prata om vilka utmaningar som ligger framför oss och hur vi tillsammans kan möta dem.

FOTO: PRIVAT

01. Health equity: closing the gap
(Invigningen MR-dagarna 2019)
Tid: Torsdag 14 november 09:00-10:00

Mental health, destructive milieus, and working preventively

Seminarium 14 november
Solot kl. 13:00-14:30

idodi INSTITUTET
FÖR DEMOKRATI
OCH DIALOG
EN DEL AV FRYSHUSET www.idedi.se

IDEEDI samlar kompetens och utvecklar nya metoder från både Sverige och globalt för att främja inkluderande samhällen, mänskliga rättigheter samt för att förebygga att unga hamnar i våldsbejakande och destruktiva miljöer.

IDEEDI främjar FN:s globala mål och Agenda 2030, framförallt mål 16 om att främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling.

BLI EN BODY RIGHTS DEFENDER!

RFSU lanserar nu projektet
BODY RIGHTS 2030

Vi erbjuder kostnadsfria utbildningar om varför aborträtt, sexualundervisning och ickediskriminering är livsviktigt för att uppnå en global, hållbar utveckling och målen i Agenda 2030.

Läs mer på www.rfsu.se/bodyrights2030 eller träffa oss i vår monter.

(H)JÄRNKOLL
Riksförbundet Hjärnkoll

Hur är det att möta vården och myndigheter i ett nytt land?

VAD INNEBÄR DET FÖR DEN PSYKISKA HÄLSAN ATT FLY?

Migration är en riskfaktor för psykisk ohälsa och våra Hjärnkollambassadörer vet vad det kan innebära.

Genom att dela sina självupplevda erfarenheter ökar ambassadörerna kunskapen och öppenheten kring migrationsrelaterad psykisk ohälsa.

Läs mer på:
DENEGNABERATTELSEN.HJARNKOLL.SE
Den egna berättelsen
- om psykisk ohälsa och migration

FAIR PLAY

- No more death in the name of sport

2018 stod Ryssland värd inför Fotbolls-VM, ett event som runt om i världen ses som en högtid då vi samlas för att titta på den sport vi älskar. Men vi tänker aldrig på vad som sker bakom kulisserna inför ett sådant stort event som VM.

Svenska Elektrikerförbundet har, med andra medlemsförbund inom internationella BWI, deltagit i inspektioner på de arenor som skulle byggas och renoveras. Över 10 000 arbetare jobbade med att färdigställa dessa arenor, varav 21 stycken aldrig fick se sina nära och kära igen.

Kom och lyssna på hur Svenska Elektrikerförbundet har varit med och bidragit till en säkrare arbetsmiljö för migrantarbetarna.

Elektrikerna

Biträdande kommundirektör:

»Att arbeta med mänskliga rättigheter rör hela samhället«

I år äger Mänskliga Rättighetsdagarna rum på Konsert & Kongress och Linköpings kommun är stolt värd för arrangemanget.

- Värdskapet innebär att kommunen ännu tydligare uppmärksammar vikten av att arbeta med mänskliga rättigheter och social hållbarhet, säger Mikael Borin, biträdande kommundirektör, Linköpings kommun.

Linköpings kommun har under en lång tid arbetat med MR-frågor ur olika perspektiv både kommunövergripande och på individnivå. Redan 2010 skrev kommunen under den europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå. CEMR-deklARATIONEN som den kallas, har varit ett verktyg för att integrera jämställdhetsperspektivet i politiskt beslutsfattande och praktisk verksamhet.

Mikael Borin

och tjänstepersoner har kunskap om mänskliga rättigheter och att rättigheterna införlivas i lokala riktlinjer samt att det finns system för uppföljning och efterlevnad. - Det pågår också en mängd aktiviteter för att mänskliga rättigheter ska respekteras, skyddas och främjas i den dagliga verksamheten i Linköpings kommun, säger Mikael Borin.

inspirera till sysselsättning och meningsfull fritid.

I kommunen sker också ett aktivt arbete när det gäller att motverka våld i nära relationer och hedersförtryck.

- Att arbeta med mänskliga rättigheter rör hela samhället, och många viktiga insatser görs genom civilsamhällets försorg, säger Mikael Borin.

Att kommunen nu är värd för MR-dagarna ser han som en möjlighet till kompetensutveckling och inspiration i det fortsatta arbetet.

- Min förhoppning och övertygelse är att MR-dagarna kommer att vara inspirerande och kunskapshöjande för såväl kommunens förtroendevalda och medarbetare som för civilsamhälle och invånare i Linköpings kommun. Förutom ett spännande seminarieprogram ser jag fram emot spontana möten och inspirerande diskussioner, säger han.

Kommunstyrelsen har också beslutat om att använda Sveriges Kommuner och Landstings plattform för mänskliga rättigheter som utgångspunkt för att systematisera arbetet med mänskliga rättigheter. Den handlar bland annat om att se till att förtroendevalda

Bland annat lyfter han exemplet med den sociala insatsgruppen brobyggarna, som består av personal som arbetar med barn och ungdomar som riskerar att hamna i kriminalitet. Arbetet handlar om att stötta ungdomarna att slutföra sin skolgång genom motiverande och stödjande insatser och att

Linköpings kommuns seminarier under MR-dagarna:

03. Mänskliga rättigheter i en digitaliserad äldreomsorg
Tid: Torsdag 14 november 10:30-12:00

29. Lätillgänglig socialtjänst - rättighet eller lagbrott?
Tid: Torsdag 14 november 15:00-16:00

Du kan också passa på att träffa kommunen i deras monter M28.

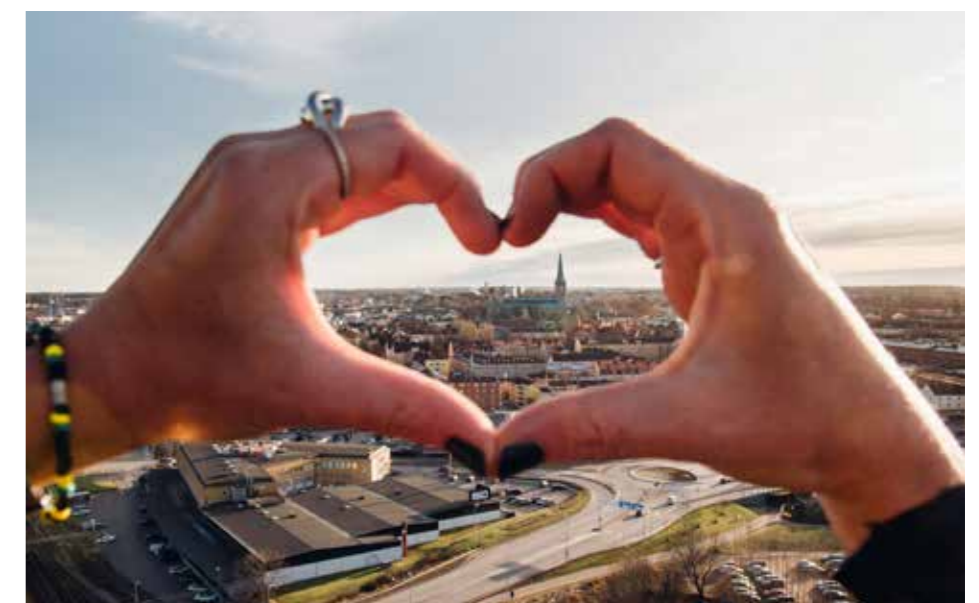

FOTO: EVELINA RÖNNBÄCK

01. Konferencier
Josette Bushell-Mingo

02. Pieter-Jan van Eggermont

Torsdag

01. 09:00-10:00
Crusellhallen
Invigning

Vi inviger Mänskliga Rättighetsdagarna med vår eminenta konferencier Josette Bushell-Mingo, som genom sång och samtal lotsar oss igenom upplägget för dagarna och presenterar temat för forumet. Borgmästare Lars Viking hälsar oss välkomna till Linköping. Talar gör Sir Michael Marmot, professor i epidemiologi och folkhälsovetenskap, om hur vi kan sluta hälsoglappet i världen och uppnå en jämlik hälsa för alla, under rubriken »Health equity« closing the gap.

Arrangör: Mänskliga Rättighetsdagarna

Delar av seminariet är på engelska

02. 10:30-12:00
Crusellhallen

Medicine – Essential but Inequitably Available

Access to medicines is an integral, and indispensable part of

everyone's right to the highest attainable standard of health. Yet, it is estimated that two billion people, or one-third of the world's population, are unable to receive or purchase essential medicines on a regular basis. While remarkable progress in the field of health is being made in developed countries, medicine in developing countries are often unaffordable, unavailable or unsuitable. Improving access to medicines and treatment is central to the achievement of universal health coverage (UHC) critical to the UN's Sustainable Development Goals which aim to ensure a healthy life for everyone and promote the wellbeing of all people and all ages.

Participants: Pieter-Jan van Eggermont, Médecins Sans Frontières, Bridget Sleap, HelpAge International.

Moderator: Anna Wigenmark, Ordfront

Organizer: Ordfront and The Swedish Forum for Human Rights

03. 10:30-12:00 Musikalen Mänskliga rättigheter i en digitaliserad äldreomsorg

Hur en människa upplever integritet och självständighet är individuellt och flera olika aspekter behöver vägas in. Kommuner har idag tillgång till välfärdsteknik som utmanar sättet att se på individens behov och hur individens mänskliga rättigheter ska tillgodoses. Brit Stakston inleder med en introduktion om digitalisering och Teater Imba problematiserar äldreomsorgens vardag. Därefter lyssnar vi till en panel med olika sakkunniga.

Medverkande: Brit Stakston, mediestrateg, Björn Immerstrand, Jakob Algulin, Mikael Sanfridsson och Susanna Lundstedt, Linköpings kommun

Arrangör: Linköpings kommun

04. 10:30-12:00 Operan Social Well-being and Mental Health for Human Rights Defenders in the Eastern Partnership Region

Mental health problems and decreased social well-being have become an increasing phenomenon connected to the global trend of shrinking civic space, highly present in the Eastern Partnership region. With limited access to health treatment, many activists suffer from severe mental problems. The panel will discuss mental health risks and challenges as well as measures to mitigate and deal with these issues.

Participants: Najmin Kamilsoy, PhD student at Charles University in Prague, Hasmig Tatiassian, armenian activist, Franciak Viacorka, Radio Free Europe/Radio Liberty Belarus

Organizer: Forum Syd, Svenska FN förbundet och Sveriges Belarusier

05. 10:30-12:00 Spegelsalen Connecting Human Rights, Climate and Health in Theory and Practice

How are human rights relevant to environmental protection and climate response, and what could be gained by connecting perspectives? The panel will introduce key links between human rights and environmental protection, with health as a key common denominator. Panelists will look at human rights and climate response agendas at the level of local government, and discuss benefits and challenges of combining perspectives.

Organizer: Raoul Wallenberg Institute

06. 10:30-12:00 Studion Lika rättigheter i mötet med myndigheter

Hur kan vi som jobbar på en myndighet säkerställa lika rättigheter i mötet med invånare? Alla som möter en myndighet har rätt att bli väl bemötta och få likvärdig service. Samtidigt riskerar möten att påverkas av normer och föreställningar. Försäkringskassan presenterar www.likarattigheter.se. Där har vi samlat filmer som visar vardagliga möten mellan myndigheter och invånare.

Filmerna hjälper oss att reflektera över olika rättighetsfrågor.

Medverkande: Erika Dahlin, Myndigheten för delaktighet, Mikael Öhman Almén, Forum för levande historia, Olle Andersson Brynja, Diskrimineringsombudsmannen, Pranvera Bahtiri, Byrån mot diskriminering i Östergötland, Åsa Trotzig, Försäkringskassan

Moderator: Johanna Ohlsson, doktor i etik vid Uppsala Universitet

Arrangör: Försäkringskassan och Uppsala Universitet

07. 10:30-12:00 Verdefojän Ålderbedömning, medicinsk vetenskap och migrationskontroll

Debatten kring användningen av medicinsk vetenskap i juridiska processer har aktualiserats efter att den svenska staten har börjat använda nya metoder för ålderbedömningar i asylärenden. I detta seminarium diskuterar personer med erfarenhet av asylprocessen samt med juridisk, medicinsk och politisk expertis var vi befinner oss i denna fråga idag för att möjliggöra bättre förståelse om vilka utmaningar och lösningar som väntar framöver.

Medverkande: Anders Hjern, Stockholms Universitet, Benjamin Fayzi, Ung i Sverige, Gregor Noll, Göteborgs Universitet, Thomas Fridh, Flyktinggruppernas Riksråd, Ulrika Geijer, Malmö Förvaltningsrätt

Moderator: Jonathan Josefsson, biträdande lektor, Linköpings universitet

Arrangör: Imer-förbundet

08. 10:30-12:00 Sonaten Creative Methods on Sexuality, Religion, Norms and Tradition

A methodological seminar sharing experiences from various organizations working in both international and Swedish contexts with the aim to share creative methods for social change in complex and traditional/religious contexts. The seminar will discuss how to work with religious leaders and young people living in a traditional/religious context to raise sensitive issues such as gender norms, sexuality and gender based violence.

Participants: Carina Hjelmstam Winberg, Diakonia, Petter Jakobsson, Svenska Missionsrådet

Organizer: Diakonia, Svenska Missionsrådet

09. 10:30-12:00 Operetten Att stötta barn som flytt – hur kan skolan jobba?

Vilken roll spelar skolan för nyanlända barns välbefinnande, vilket ansvar har skolan för måendet hos barn som flytt och vilka goda erfarenheter finns det?

Medverkande: Mats Trondman, Linnéuniversitetet, Anders Österhjelm och Elisabeth Dahlgren Wirén, Skäggestorpsskolan, representanter från elevhälsan, elever från Skäggestorpsskolan, Mikael Drackner, Bris

Arrangör: Barnens rätt i samhället (Bris)

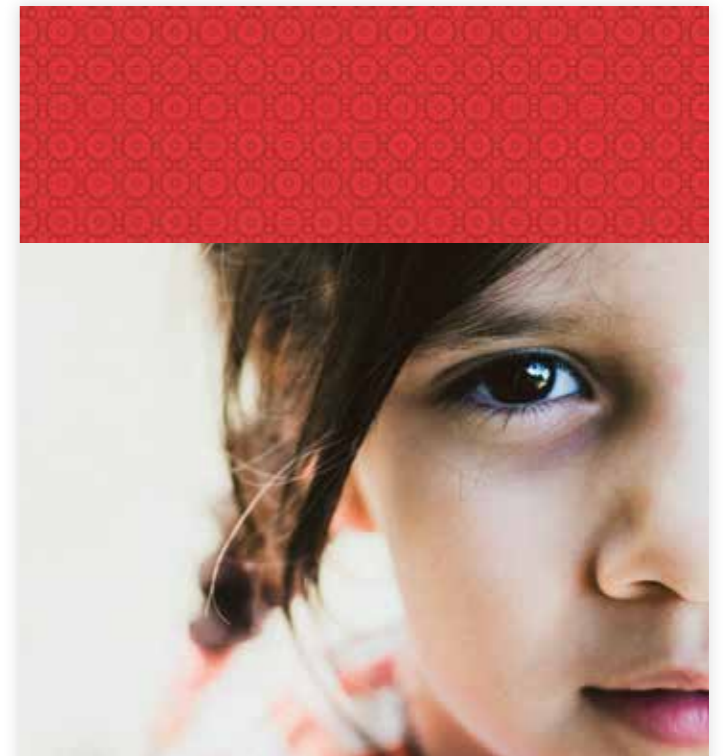
10. 10:30-12:00 Solot Hinder för hälsa

När Noras personliga assistans drogs ned fick hon bo hos sina föräldrar. Jonas nekas rätt till personlig assistans på jobbet. Vad händer när uppnådda rättigheter plötsligt förvägras människor? Enligt FN:s funktionsrättskonvention får stater inte försämra rättigheter, som personlig assistans. Men det är precis vad som händer i Sverige. Ett samtal om vad väntan på nya beslut gör med vårt mående och våra livsval och om hur staten försämrar vår hälsa.

Medverkande: Jonas Franksson, STIL, Niklas Altermark, Lunds universitet, Nora Eklöv, Unga Rörelsehindrade

Moderator: Erika Wermeling, STIL

Arrangör: Stiftarna av Independent Living i Sverige (STIL)

MR – i alla samhällsfrågor

Visste du att Länsstyrelsen har uppdrag inom till exempel miljöskydd, djurskydd, folkhälsa, integration och mäns våld mot kvinnor?

När vi betalar ut stöd och bidrag, tar beslut, gör tillsyn, ger råd och stöd eller bjuder in till möten kan vi påverka människors fysiska, psykiska och sociala hälsa. Det är därför viktigt att vi bemöter och behandlar alla människor likvärdigt.

Kom och prata med oss kring samhällsviktiga frågor och mänskliga rättigheter. Missa inte våra seminarier:

Kan alla verksamheter jobba hälsofrämjande?

Torsdag 14 nov kl. 13.00

Hur kan en verksamhet arbeta med mänskliga rättigheter inom områden som lantbruk, klimatanpassning eller krisberedskap?

Relationer och umgänge för barn i våldets skugga
Fredag 15 nov kl. 10.30

Kunskap om våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck och våldets mekanismer är avgörande i umgänges- och vårdnadsfrågor.

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Hon beviljades asyl efter att ha suttit fängslad för missfall

Under MR-dagarna kan du lyssna på ett samtal med María Teresa Rivera, som är den första personen i världen som beviljats asyl på grund av hemlandet El Salvadors repressiva abortlagstiftning. Efter ett missfall dömdes hon till 40 års fängelse för mord och avtjänade ett flerårigt fängelsestraff innan hon blev fri då hennes dom omprövades. Nu bor hon i Sverige och är en ihärdig människorättsförsvarare som arbetar för att belysa situationen för kvinnor i hemlandet.

María Teresa Rivera deltar i programpunkten

22. Abort under angrepp.
Erfarenheter av aborträtts försvarare
Tid: Torsdag 14 november 15:00-16:00

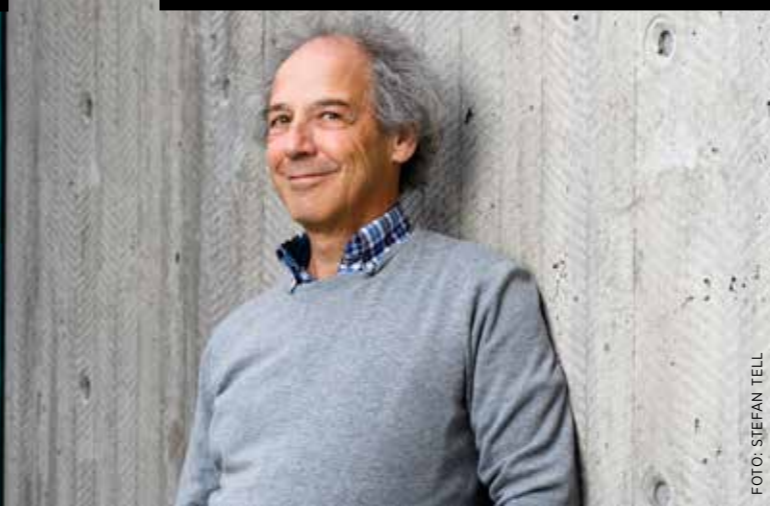
15. Elena Namli

14. Ida Östensson

12. Melody Farshin

17. Henry Ascher

22. María Teresa Rivera

22. Ulrika Westerlund

Efter ett missfall dömdes hon till 40 års fängelse för mord

Missa inte!

Programtips för dig som är lärare eller pedagog:

09. **Att stötta barn som flytt – hur kan skolan jobba?**
Tid: Torsdag 14 november 10:30-12:00

14. **Ökad jämställdhet genom alliering och samtal män emellan**
Tid: Torsdag 14 november 13:00-14:30

20. **Mental health, destructive milieus, and working preventively**
Tid: Torsdag 14 november 13:00-14:30

36. **Poddsamtal: Skola och rasism – konsekvenser för ungas hälsa**
Tid: Torsdag 14 november 16:30-17:30

45. **Ensamhet i skolan. Konsekvenser för barn och unga i skolan**
Tid: Fredag 15 november 09:00-10:00

Diskriminering – vad ska skolan göra?
Tid: Fredag 15 november 14:30-15:00 Stora scen

Jag kan och hör till! Om skolavhopp och skolmisslyckanden
Tid: Fredag 15 november 15:00-15:30 Stora scen

11. 10:30-12:00 Duetten Barns delaktighet i sin egen hälsa

Hur arbetar vi för att öka barn och ungdomars möjligheter till delaktighet och inflytande? Helene Elvstrand berättar om sin forskning inom delaktighetsfrågor, inclusive education och barns rättigheter. Vi berättar om arbetet med webbenkäten »Om mig« som gör ungdomar delaktiga i frågor som rör deras hälsa och livsstil samt sjukhuskolans utbildningsinsatser och hälsofrämjande elevhälsoarbete för att påverka barn och ungas psykiska mående.

Medverkande: Helene Elvstrand, Linköpings universitet, Maja J Gaimer, Sjukhuskolan, Emma Hjälte och Hanna Henriksson, Centrum för verksamhetsstöd och utveckling, Caroline Sjödell och Karoline Olstam, Region Östergötland
Arrangör: Region Östergötland

12. 13:00-14:30 Crusellhallen

Hälsosegregation och hälsoklyftor – en lägesrapport från dagens Sverige

Kan segregation vara hälsofarligt? Vår spelar platsen du bor på roll för din hälsa och din livslängd? Hur påverkar faktorer som etnisk tillhörighet, kön och boende din tillgång till god hälsa och vård? En lägesrapport från dagens Sverige där vi inte bara tittar på hur det ser ut idag, utan också de bakomliggande faktorerna samt vägar framåt.

Medverkande: Irene Molina, Centrum för mångvetenskaplig forskning om rasism, Örjan Hemström, Statistiska centralbyrån
Moderator: Melody Farshin, ståuppkomiker
Arrangör: Ibn Rushd Studieförbund

13. 13:00-14:30 Musikalen Förbättra transvården och minska lidandet

Transpersoners liv påverkas enormt av politiska beslut. Hur kan transcommunityt, politiker och vårdgivare tillsammans förbättra deras livsvillkor? Seminariet består av två panelsamtal där deltagarna diskuterar ämnet utifrån olika perspektiv: Representanter från vård och politik respektive från transcommunityt: RFSL, FPES och Transammans. Dessutom hörs röster från transpersoner med erfarenhet av den könsbekräftande vården i Sverige.

Arrangör: Göteborgs rättighetscenter mot diskriminering, RFSL Göteborg, Lokalgruppen Transammans Väst, FPES Göteborg, Mänskliga Rättighetsdagarna

14. 13:00-14:30 Operan Ökad jämställdhet genom alliering och samtal män emellan

Vi vet att sexism och grövre sexuellt våld leder till oerhörda konsekvenser på samhällsnivå men framförallt för individen. Kvinnor har kämpat länge för att skapa ett jämställt samhälle fritt från alla former av förtryck. Mycket har förändrats. Men för att komma hela vägen behöver män bli en del i kampen. Föreläsningen kommer förmedla två nycklar för detta: alliering med de som utsätts och samtal män emellan.

Medverkande: Ida Östensson, Kristina Wicksell Bukhari, Maria Johansson och Thor Rutgersson, Make Equal

Arrangör: Make Equal

15. 13:00-14:30 Spegelsalen Olika kritiska perspektiv på vård, hälsa & samhällets ansvar

Detta samtal diskuterar vad som menas med vård och hälsa i MR-sammanhang. Ohälsa kräver medicinsk hälso- och sjukvård men hälsa påverkas av många olika saker.

Medverkande: Anna-Sara Lind, Elena Namli och Moa Kindström Dahlin, Uppsala universitet

Moderator: Johanna Ohlsson, projektledare regeringsuppdrag i mänskliga rättigheter

Arrangör: Uppsala universitet

16. 13:00-14:30 Studion Könsnormer som hinder för hälsa

Rätten till hälsa gäller oavsett människors kön. Ett av de nationella jämställdhetspolitiska målen är jämställd hälsa. Men fortfarande finns det stora skillnader i hälsa mellan olika grupper av kvinnor och män. Förväntningar på kvinnor och män, normer för kvinnlighet och manlighet, påverkar människors livsvillkor och beteenden, men också hur de bemöts inom hälso- och sjukvården. Hur könsnormer kan vara ett hinder för hälsa och hur vi kan arbeta för en jämställd hälsa, diskuteras med utgångspunkt i SKL:s rapport (O) jämställdhet i hälsa och vård.

Medverkande: Goldina Smirthwaite, Linnéuniversitetet

Arrangör: Sveriges Kommuner och Landsting

17. 13:00-14:30 Verdefojajén Rätt till hälsa för papperslösa – samverkan mot vårdhinder

Sedan 2013 har papperslösa lagstiftad rätt till subventionerad vård. Erfarenheter från Rosengrenska och Röda Korset visar dock att påtagliga vårdhinder kvarstår. Okunskap om lagen och tolkningen av begreppet »vård som inte kan anstå« är två orsaker. Under seminariet kommer riskerna för människor som inte ges tillgång till vård att belysas samt hur frivilligorganisationer och regioner kan samverka för att säkerställa rätten till hälsa.

Medverkande: Ana Hagström, Transkulturellt Centrum, Christina Högberg, Patientnämndernas kansli i Göteborg, Henry Ascher, Rosengrenska stiftelsen, Lau Dahlgren Ekegren, Svenska Röda Korsets vårdförmedling, Lina Lönnberg, Rosengrenska stiftelsen, Sofia Nilsson

Arrangör: Rosengrenska stiftelsen och Svenska Röda Korset

18. 13:00-14:30 Sonaten För en arbetsplats fri från diskriminering

Hur kan du motverka diskriminering med aktiva åtgärder på jobbet? Fack, arbetsgivare och intresseorganisationer diskuterar med DO.

Medverkande: Ann-Kristin Sandberg, Attention, Bojan Brstina, SIOS, Linn Gulbrandsen, RFSL, Louise Lindquist, Nordlo Group, Olof Ambjörn, Vision

Moderator: Eva Nikell, DO

Arrangör: Diskrimineringsombudsmannen (DO)

19. 13:00-14:00 Operetten Rätten till hälsa för urfolk med särskilt fokus på samerna

Vi diskuterar urfolks hälsa samt hälsoforskningens och hälso- och sjukvårdens kunskap om urfolks hälsa. Panelen kommer att problematisera frågan om urfolks rätt till hälsa är likställd rätten till västerländsk vård på kolonisationsörens språk, eller om det även är rätten till vård på exempelvis samiska, från ett samiskt perspektiv. Fokus ligger på situationen i Sápmi men internationella jämförelser kommer att göras.

Medverkande: Petter Stoor, Per Axelsson och Kristina Sehlin Macneil, Centrum för samisk forskning vid Umeå universitet, Marit Myrvoll, Samisk nasjonal kompetansetjeneste – Finnmarkssykehuset

Moderator: Peter Johansson, Göteborgs universitet

Arrangör: Göteborgs universitet och Umeå universitet

20. 13:00-14:30 Solot Mental Health, Destructive Milieus, and Working Preventively

Why do young people seek out and engage in violent extremism, and how can we prevent this as well as promote resilience to it? How can we, as professionals, be better equipped? The public mental health promotion perspective is the starting point for this seminar. In the seminar, we highlight protective factors (health promotion) and risk factors (poor mental health) in a broad sense, and in relation to how one can work against destructive milieus.

Participants: Jane Braden-Golay och Robert Örell, Institutet för demokrati & dialog, Valerie DeMarinis, Uppsala Universitet

Moderator: Anette Pettersson Faye, Fryshuset

Organizer: Institutet för demokrati & dialog (IDEDI) en del av Fryshuset

21. 13:00-14:30 Duetten Kan alla verksamheter arbeta hälsofrämjande?

Genom att utgå från Länsstyrelsen Östergötlands olika verksamheter ger vi exempel på hur vi arbetar, eller skulle kunna arbeta, för att bidra till ökad hälsa på lika villkor för länets invånare. Verksamheten analyseras utifrån ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. Vi vill så ett frö och engagera kring hur olika verksamheter kan arbeta hälsofrämjande, även när det inte finns ett uttalat uppdrag inom hälsa eller mänskliga rättigheter.

Medverkande: Alma Basic, Länsstyrelsen Östergötland Aleksander Gabelic, EU-parlamentariker (S)

Arrangör: Länsstyrelsen Östergötland

22. 15:00-16:00 Crusellhallen Abort under angrepp. Erfarenheter av aborträttens försvarare

Svensk utvecklingspolitik prioriterar rätten till sexuell och reproduktiv hälsa och arbetar för aborträtten globalt. Samtidigt har vi utmaningar hemma då abortlagstiftningen ibland ifrågasätts. RFSU:s internationella partners jobbar för att göra abort tillgänglig, säker och laglig i sina länder. Vad kan Sverige lära sig av dem och andra som kämpat för aborträtten? María Teresa Rivera har själv suttit i fängelse på grund av strikta abortlagar.

Medverkande: María Teresa Rivera, kvinnorrättsförsvarare, Ulrika Westerlund och Wilson De Los Reyes, RFSU

Arrangör: RFSU

Hur långt ska den sekulära principen sträcka sig?

24. Christina Heilborn

25. Jag vill slippa se det religiösa!

32. Sir Michael Marmot

23. 15:00-16:00 Musikalen Ojämlig vård – Orsaker och lösningar

Ska din ålder påverka den vård du får? Det svarar kanske de flesta nej till, men verkligheten är en annan. Äldre är en grupp vars rätt till hälsa inte alltid tillgodoses, ofta på grund av särskilda behov, exempelvis multisjukdom eller demens, men också av socio-ekonomiska eller geografiska skäl. En allt äldre befolkning presenteras ibland också som ett hot mot samhällets vårdresurser. Det är några av de frågor som ska diskuteras under detta seminarium.

Medverkande: Kjell Lindström, SPF Seniorerna Jönköping, Michaela Prochazka, Socialstyrelsen

Moderator: Lisbeth Segerlund, Göteborgs universitet

Arrangör: Göteborgs universitet

24. 15:00-16:00 Operan Hur skapas rättvisa villkor för alla barns idrottande?

Alla barn har inte möjlighet att delta i idrottsverksamhet och från 10 års ålder slutar många barn att idrotta. För att fler barn ska ges möjlighet till fysisk aktivitet och social gemenskap måste idrottsverksamheten utvecklas med ett tydligt barnrättsperspektiv. Hur kan detta göras och vem är ansvarig för att skapa rättvisa villkor för barns idrottande?

Medverkande: Christina Heilborn, UNICEF Sverige, Malin Andersson, Täby Kommun, Selma Snelder, Lemonade IF

Arrangör: UNICEF Sverige

25. 15:00-16:00 Spegelsalen Jag vill slippa se det religiösa! Ett seminarium om den negativa religionsfriheten

Rätten att slippa se, höra och uppleva religion är något som alltmer har kommit att diskuteras och debatteras i svensk offentlighet. Men vad säger egentligen våra lagar och regler om detta? Och hur ser diskussionen ut idag om denna fråga – hur långt ska den sekulära principen sträcka sig? Välkommen till ett seminarium där vi diskuterar religionens möjligheter, och begränsningar, att ta plats i vårt samtida Sverige.

Medverkande: Katherine Cash, Svenska missionsrådet, Kavot Zillén, Stockholms Universitet, Take Aanstoot, Humanisterna, Widar Andersson, Folkbladet

Moderator: Max Stockman, SST

Arrangör: Myndigheten för stöd till trossamfund

26. 15:00-16:00 Studion Barnrättsperspektiv behövs på skyddade boenden

På skyddade boenden bor lika många barn som vuxna – ungefär 3000 barn. Ändå ses dessa boenden ofta som insatser för kvinnor och inte för barn. I ett samverkansprojekt har Sveriges Stadsmissioner tillsammans med Bris utformat ett koncept för hur både barn och vuxna kan få individ- och åldersanpassat stöd utifrån sina rättigheter och sina egna behov.

Medverkande: Caroline Stridh, Linköping stadsmission, Malin Rekke, BRIS

Arrangör: Barnens rätt i samhället (Bris)

27. 15:00-16:00 Verdefojén Lägesbilder om mänskliga rättigheter

Under hösten 2019 lanseras en uppföljning på länsstyrelsernas pilotstudie På tal om mänskliga rättigheter. Uppföljningen fördjupar den internationella granskningen av Sverige med regionala lägesfakta om indelningsgrunder, inflytande, levnadsförhållanden, personlig säkerhet och rätten till liv. Lägesfaktan bygger på offentlig statistik, täcker 10 års utveckling och syftar till att vara ett stöd för utvecklingen av regionala och lokala insatser på områden som FN:s granskningsorgan uppmärksammat i sina rapporter om svensk konventionsefterlevnad.

Arrangör: Länsstyrelserna

28. 15:00-16:00 Sonaten Nytt forsknings- och utvecklingsprogram med fokus på rätten till bästa möjliga psykiska hälsa

Under 2019 genomför det fristående forskningsinstitutet Emerga Institute ett forsknings- och utvecklingsprogram för att utveckla arbetet med rätten till bästa möjliga psykisk hälsa i Västra Götalandsregionen. Det övergripande syftet med FoU-programmet är att bidra med ny kompetens kring hur verksamheterna kan utveckla sitt arbete med mänskliga rättigheter, och framförallt rätten till hälsa.

Medverkande: Lejla Mundzic och Elisabeth Abiri, Emerga,

Petra Linderoos-Jonasson, Samhällsarbete Mölndal, Tristan Troby, Samordningsförbundet Insjöriket

Arrangör: Emerga Institute

29. 15:00-16:00 Operetten Lättillgänglig socialtjänst – rättighet eller lagbrott?

Att ta hänsyn till individens rätt till medbestämmande, delaktighet och människors förmåga att ta ansvar för sin livssituation är centrala delar i kommunens uppdrag. Vi delar erfarenheter kring Linköpingsmodellen – en modell för att erbjuda socialtjänst utan utredning, bedömning och beslut.

Medverkande: Elisabeth Ulvenäs, Ingall Thor, Sofia Åström-Lindholm

Moderator: Marie Daun, Linköpings kommun

Arrangör: Linköpings kommun

30. 15:00-16:00 Solot Rätten till en hälsosam arbetsmiljö

En god arbetsmiljö har nära samband med hälsa. Vilka strukturella skillnader i svensk arbetsmarknad finns och varför har kvinnodominerande branscher större problem? Björn Cardenas, arbetsmiljöstrateg på fackförbundet Vision, ger en översikt över arbetsmiljöförhållanden på svensk arbetsmarknad. En av landets mest attraktiva arbetsplatser, bostadsföretaget i Linköping Stångastaden, berättar även hur det arbetar framgångsrikt för en god arbetsmiljö.

32. Lena Hallengren

Medverkande: Frida Dollsén, Vision, Malin Wettre, Stångastaden, Björn Cardenas, Vision

Arrangör: Vision

31. 15:00-16:00 Duetten Suicidprevention och ungas psykiska ohälsa

Den som lider av psykisk ohälsa eller har självmordstankar har ofta stora existentiella behov. Dessa behov har kyrkan unika resurser att möta. Kyrkan möter varje år hundratusentals ungdomar i sin verksamhet. Vi berättar om hur kyrkan kan arbeta med psykisk hälsa och suicidprevention.

Medverkande: Anders Facks, Linköpings domkyrkopastorat, Frida Carlsson, Linköpings stift

Arrangör: Svenska kyrkan, Linköpings stift

32. 16:30-17:30 Crusellhallen Closing the Gap in One Generation

It can be described as the paradox of global health; the fact that we statistically are healthier and have longer life expectancy than ever but at the same time health is more unevenly distributed. In short, there is a growing gap between those who access the right to health and those who don't. This is true not only on a global scale but also within most societies, including the Nordic welfare states.

Why is this and how can the universal right to health become available to all?

Participants: Sir Michael Marmot, professor of epidemiology and public health, University College, London and chair of the WHO Commission on Social Determinants of Health, Lena Hallengren (S), minister for health and social affairs, Margareta Kristensson, professor in social and preventive medicine, Linköping University and chair of the Östgöta Commission and member of the Swedish Commission on Social Determinants of Health

Moderator: Lisa Pelling, Arena Idé

Organizer: The Swedish Forum for Human Rights

33. 16:30-17:30 Musikalen Diskriminerad i vården- för tidig död för psykiskt sjuka

50 procent av personer med psykisk ohälsa har upplevt sig orättvist behandlade i den kroppsliga sjukvården. Det handlar många gånger om att fysiska symtom inte tas på allvar, utan tros ha psykiska orsaker. Under detta seminarier diskuteras orsak, konsekvens och lösning på den diskriminering personer med psykisk ohälsa upplever i kroppslig sjukvården.

Medverkande: Annika Åkerberg, Civil Rights Defenders, Inger Torpenberg, Svensk sjuksköterskeförening, Åsa Höij, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa

Arrangör: Civil Rights Defenders, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa

Uppsala värd för MR-dagarna 2020

Hallå där ...

Nina Klinge-Nygård och Gro Hansen, utvecklingsledare som planerar för Mänskliga Rättighetsdagarna 2020 i Uppsala.

Varför är Uppsala värd för Nordens största forum om mänskliga rättigheter 2020?

– Vi vill bygga broar för ett fortsatt samarbete med andra i frågor som handlar om mänskliga rättigheter. Och Uppsala har så mycket att bidra med. Kommunen har till exempel ambitionen att bli en mänskliga rättighetsstad.

Vad ska dagarna leda till?

– De ska leda till kompetensutveckling för alla och till att nätverk och samarbeten stärks.

Vad är målet med arbetet?

– Att arbetet med mänskliga rättigheter tar flera steg framåt, och blir tydligare och synligare. Vi vill också att Uppsala fortsatt ska vara en öppen och inkluderande kommun att bo och verka i, utan orättvisor, för alla.

Nina Klinge-Nygård och Gro Hansen

FOTO: JOAKIM BJELKÅS

Under MR-dagarna i år arrangerar Uppsala kommun följande seminarier:

56. HBTQ-diplomering i Uppsala kommun – ett försök att minimera faktorer som leder till minoritetsstress

Tid: Fredag 15 november 10:30-12:00

80. Ett självvalt liv tritt från våld – en förutsättning för en god hälsa

Tid: Fredag 15 november 14:30-16:00

Monter: M33

Mänskliga Rättighetsdagarna 2020 äger rum i Uppsala på Konsert & Kongress, 3-5 december

»Vi vill synliggöra allvaret i de skillnader vi sett«

Under årets forum arrangerar Diskrimineringsombudsmannen ett seminarium om skillnader i socialtjänstens insatser till barn och unga. Sara Lundgren är utredare på utvecklings- och analysenheten på DO.

Varför är detta en viktig fråga att lyfta i årets program?

Många av de barn och unga som socialtjänsten kommer i kontakt med har haft en tuff start i livet och socialtjänsten har en skyldighet att försöka hjälpa dem att få ett fungerande och gott liv. Om det då är omotiverade skillnader i den hjälp ett barn får av socialtjänsten och det beror på vem barnet är så kränks barnets rättigheter. Det kan påverka hälsan och förutsättningarna för resten av livet.

Hur ser skillnaderna i insatser ut och på vilket sätt kan det leda till diskriminering?

Det är det vi försöker ta reda på! Det forskare tittat mest på handlar om skillnader i bedömningar när det gäller pojkar och flickor, etnisk tillhörighet och om ett barn har en förälder med en funktionsnedsättning. Om en omotiverad skillnad mellan två individer kan kopplas till någon av de sju diskrimineringsgrunderna, då kan det finnas risk för diskriminering.

Vad hoppas ni att ert seminarium ska leda till?

Vi vill synliggöra allvaret i de skillnader vi sett och visa att strukturella skillnader kan leda till att individer riskerar att diskrimineras. Och så klart, ta upp vad vi gemensamt kan göra för att barn och ungas rättigheter säkerställs i socialtjänsten – samhällets yttersta skyddsnet.

Sara Lundgren

46. Skillnader i socialtjänsten – diskriminering?

Tid: Fredag 15 november 09:00-10:00

DO anordnar flera seminarier under MR-dagarna:

18. För en arbetsplats fri från diskriminering

Tid: Torsdag 14 november 13:00-14:30

Tillgång till hyresbostad utan diskriminering (Miniseminarium)

Tid: Torsdag 14 november 15:00-15:30

Diskriminering – vad ska skolan göra? (Miniseminarium)

Tid: Fredag 15 november 14:30-15:00

34. 16:30-17:30 Operan

Svenska kommuner mot rasism och diskriminering

Hur kan din kommun motverka och förebygga rasism och diskriminering? Ta del av konkreta insatser från några kommuner som deltar i Sveriges Kommuner och Landstings nätverk mot rasism och diskriminering. Arbetet utgår från ett europeiskt tiopunktsprogram som bland annat omfattar områdena utbildning, bostadsmarknad, sysselsättning, kultur och fritid, konflikthantering och hatbrott.

Medverkande: Gro Hansen, Uppsala kommun, Helena Rojas, Botkyrka kommun, Ida Rosell, Göteborg stad, Salem Yohannes, föreläsare

Moderator: Björn Kullander, SKL

Arrangör: Sveriges Kommuner och Landsting

35. 16:30-17:30 Spegelsalen

Andlig och existentiell hälsa i en postmodern värld

Ofta lyfts frågor om psykisk ohälsa bland unga, men väldigt sällan talas det om de andliga dimensionernas påverkan på detta trots att forskning visar att de andliga och existentiella frågorna har en stor påverkan på människors välmående. Yasri Khan och Joel Halldorf, två tänkare och profiler med ursprung från olika religiösa traditioner i Sverige kommer prata om andlig och existentiell hälsa utifrån ett islamiskt respektive kristet perspektiv.

Medverkande: Joel Halldorf, Enskilda högskolan, Kamila Abdullah, SMFR Göteborg City, Simon Wiebe, Svenska kyrkan, Yasri Shamsudin Khan, SMFR

Moderator: Ifrah Ismail, (SMFR)

Arrangör: Sensus studieförbund och Svenska Muslimer för Fred och Rättvisa SMFR

36. 16:30-17:30 Studion

Poddsamtal: Skola och rasism – konsekvenser för ungas hälsa

Friends spelar in ett samtal om rasismen och hälsokonsekvenser för barn och unga. Begrepp som mikroaggressioner och gaslighting reds ut med paralleller till mobbning och psykisk ohälsa. Samtalet syftar till att förstå orsaker till barn och ungas ohälsa. Avslutningsvis kommer konkreta förslag på hur vi kan säkerställa barns rätt till hälsa och en inkluderande och trygg inlärningsmiljö i skolan.

Medverkande: Hanna Wallensteen, Stockholms stad, Nantale Kitali, Afrosvenskarnas riksförbund, Marie Ahlén och Magnus Loftsson, Stiftelsen Friends

Moderator: Patrick Konde, Stiftelsen Friends

Arrangör: Stiftelsen Friends

37. 16:30-17:30 Verdefojén

Rätten till hälsa som arbetsmiljöfråga

Många ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter förverkligas för invånare genom det kommunala uppdraget men kommunen har även ett ansvar som arbetsgivare. Seminariet fokuserar på arbetsmiljöarbetet som en del i förverkligandet av rätten till hälsa. Vi reflekterar kring möjligheter och utmaningar som finns med att anlägga ett rättighetsperspektiv på arbetsmiljöarbetet och delar med oss av våra erfarenheter från arbetet i Östra Göteborg.

Medverkande: Caroline Forssbäck, Christina Thordén och Magdalena Zeijlon, SDF Östra Göteborg

Arrangör: Göteborgs stad, Stadsdelsförvaltningen (SDF) Östra Göteborg

38. 16:30-17:30 Sonaten

Rätt till hälsa för ensamkommande barn – en forskningsöversikt

Vad vet vi från forskning om vilka insatser som främjar respektive hämmar ensamkommande barns hälsa och utveckling i det nya landet? Seminariet redovisar en systematisk litteraturgenomgång från Statens beredning för medicinsk och social utvärdering och kompletteras med kommentarer från Ensamkommandes Förbund.

Medverkande: Henry Ascher, Rosengrenska stiftelsen, Omid Mahmoudi, Ensamkommandes förbund, Titti Mattsson, Lunds Universitet, Åsa Backlund, Stockholms Universitet

Arrangör: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU)

39. 16:30-17:30 Operetten

Protection of Persons with Disabilities during Armed Conflict

Around 500 million people with disabilities live in states affected by armed conflict. Persons with disabilities are often the forgotten victims of armed conflict. They are at higher risk of injury or death during periods of armed conflict, either as specific targets or through abuse, neglect and abandonment. An expert panel discussion will address the issue of protection of persons with disabilities during armed conflict.

Participants: Stephen Wilkinson, Diakonia

Organizer: Diakonia

EVELINA RÖNNBÄCK

Thomas Hammarberg

40. 16:30-17:30 Solot

Romska perspektiv på inkludering och hälsa

Hundratals år av exkludering – hur påverkas hälsan? Fortfarande väljer många romer att inte vara öppna med sin etnicitet. Studier visar att brist på erkännande, inflytande och egenmakt kan bidra till sämre hälsa och kan leda till kortare genomsnittlig livslängd. Seminariet lyfter konkreta exempel på inkluderingsarbete med den romska minoriteten utifrån individuella, strukturella och diskursiva perspektiv.

Medverkande: Diana Bogelund, Marian Wydow, Mujo Halilovic och Renata Andersen, Romskt informations- och kunskapscenter Malmö stad

Arrangör: Romskt informations- och kunskapscenter Malmö stad

41. 16:30-17:30 Duetten

Funktionshinder, fattigdom och ohälsa

Den som på grund av funktionsnedsättning aldrig kommer ha en egen arbetsinkomst lever med en månadsinkomst under 10.000 kr, varje månad hela livet. Risken för fattigdom bland personer med funktionsnedsättning ökar snabbast i Sverige jämfört med övriga Europa. Livslång fattigdom får allvarliga konsekvenser för den enskildes hälsa och förkortar livslängden. Den som inte har en trygg försörjning, har mycket svårt att leva ett gott liv.

Medverkande: Elisabeth Wallenius, Funktionsrätt, Finn Bengtsson, riksdagsledamot (M), Lina Stenberg, Tidningen Arbetet, Mats Jansson, Autism- och Aspergerförbundet, Thomas Hammarberg, fd kommissionär för Europarådets kommission för de mänskliga rättigheterna

Moderator: Mikael Klein, Funktionsrätt

Arrangör: Funktionsrätt Sverige

»Att Region Östergötland är samarbetspartner till MR-dagarna i Linköping 2019 innebär ett viktigt ställningstagande och att vi sätter ljuset på mänskliga rättighetsfrågor. Årets tema »Rätten till hälsa« är en grundläggande del i arbetet för mänskliga rättigheter och centralt för oss inom Region Östergötland. Vår verksamhet täcker ett brett spektrum av frågor alltifrån fysisk och psykisk hälsa till att verka för sociala förutsättningar för hälsa. Mänskliga rättighetsfrågor löper som en röd tråd genom alla dessa områden.«

Krister Björkegren, regiondirektör Region Östergötland.

Mänskliga Rättighetsdagarna har sedan år 2000 arrangerats helt utan vinstintresse på olika platser runt om i Sverige för att bidra till utvecklingen av mänskliga rättigheter i Sverige och internationellt.

I år äger projektet rum i Linköping och Linköpings kommun, Region Östergötland, Länsstyrelsen Östergötland, Linköping Universitet, Funktionsrätt Östergötland, Bildningsförbundet Östergötland, Byrån mot diskriminering Östergötland, Ibn Rushd studieförbund, Sensus studieförbund och Svenska kyrkan Linköping är lokala samarbetspartners till evenemanget.

Vill er stad bli värd för Mänskliga Rättighetsdagarna? Läs mer på www.mrdagarna.se och skicka in er intresseanmälan.

»Om vi inte vidtar åtgärder kan vi kastas tillbaka 100 år i medicinsk framgång«

Antibiotikaresistens har fått allt större uppmärksamhet i den globala debatten de senaste åren, och människor pratar redan om den post-antibiotiska eran. Nicolai Schaaf, programansvarig på SIWI, Stockholm International Water Institute, menar att det är hög tid att börja agera.

Läkemedlet som revolutionerade sjukvården för hundra år sedan har fått starkt motstånd – de multiresistenta bakterierna. Men en överanvändning av antibiotika har lett fram till att resistensen har ökat, både hos djur och människor. Något som i framtiden kan innebära att bakteriella sjukdomar inte kan behandlas.

– Om vi inte vidtar åtgärder kan vi kastas tillbaka 100 år i medicinsk framgång och bakterieinfektioner som idag behandlas med antibiotika kan återigen bli livshotande för människor. Redan nu ser vi att flertalet antibiotika inte längre har samma effekt på infektionssjukdomar som tidigare och att det finns så många resistenta bakterier att vi börjar lida brist på behandlingsresurser, säger han.

Idag används antibiotika bland annat för att behandla infektionssjukdomar som uppkommer eftersom människor inte har tillgång till rent vatten och hållbara sanitetssystem. En kortsiktig lösning på ett problem som istället behöver lösas med förebyggande åtgärder, menar Nicolai Schaaf.

– Genom att fokusera på tillgången till rent vatten, sanitet och hygien kan vi motverka sjukdomsöverspridning och således också minska beroendet av antibiotika. Tillgång till detta är dessutom en del av människors rättigheter och bör arbetas med i ett långsiktigt perspektiv, säger han.

Nicolai Schaaf menar att det finns flera åtgärder som måste göras för att stoppa trenden med ökad antibiotikaresistens. Exempelvis har lagstiftare och politiker ett ansvar för att förbjuda antibiotikaanvändning som inte har något medicinskt syfte liksom att fastställa hållbarhetskrav för tillverkare. Behovet av till-

gång till rent vatten, sanitet och hygien måste också understrykas som en kostnadseffektiv och viktig åtgärd. Trots den dystra hotbilden och utmaningarna anser Nicolai Schaaf att det finns en positiv attitydförändring i dagens debatt om antibiotikaresistens jämfört med tidigare. Han betonar dock att vi har långt kvar. – Trots att vissa förbud är på gång och uppmärksamheten växer, så är vi globalt sett långt ifrån en hållbar användning av antibiotika, säger han.

Vad hoppas du att er medverkan på MR-dagarna ska bidra med?

– Jag hoppas att det bidrar till att frågan om antibiotikaresistens lyfts i nya sammanhang, att nätverket av aktörer som jobbar med frågan breddas och att dialogen för möjliga lösningar förbättras.

Nicolai Schaaf

FOTO: SIWI

59. Vatten, sanitet, hälsa – vad antibiotikaresistens betyder för mänskliga rättigheter

Tid: Fredag 15 november 10:30-12:00

42. Matilde Buanausse

Fredag

42. 9:00-10:00 Crusellhallen Food, Climate Change and Our Future

The ability for everyone to reach the right to health is intrinsically linked to the food we eat – not only what we eat but how our food is produced and distributed on a global level. The challenge of ensuring the right to food is not an easy task in a world where resources are unequally distributed and where global food production is one of the major drivers of climate change and other environmental impacts. How does global food production impact peoples' livelihood and health? Are there differences depending on where you live? And how do we move forward in the struggle to ensure the right to healthy and sustainable food for all?

Participants: Dr Malin Jonell, Stockholm Resilience Centre, Matilde Buanausse, União Nacional de Camponezes Mocambique, Hanna Dahlström, Fian Sverige, Dr. Joanna Bourke-Martignoni, Geneva University

Moderator: Louise Lindfors, Afrika-grupperna

Organizer: The Swedish Forum for Human Rights, Fian Sverige, Afrika-grupperna.

43. 09:00-10:00 Musikalen Människorättsbaserad vård i psykiatri – går det?

Västra Götalandsregionen har sedan år 2013 utvecklat människorättsbaserat arbete inom delar av psykiatri. Vid de avdelningar som prövat arbetssättet har tvångsåtgärder och vårdskador minskat. Under seminariet belyses den kritik Sverige har fått, brukarnas/rättighetsbärarnas erfarenheter och Västra Götalandsregionens nya arbets-sätt.

Medverkande: Agneta Persson och Anna-Karin Engqvist Jonsson, NSPHIG, Anna Jacobson och Emma Broberg, Västra Götalandsregionen, Annika Åkerberg, Civil Rights Defenders

Arrangör: Civil Rights Defenders, Västra Götalandsregionen, Riksförbundet för Social och Mental Hälsa

44. 09:00-10:00 Operan Universal health coverage och mänskliga rättigheter

Fonden för mänskliga rättigheter och SIGHT, Swedish Institute for Global Health Transformation, samproducerar en pandediskussion med tillhörande presentationer på ämnet universal health coverage, UHC, ur ett mänskliga rättighetsperspektiv. Ett globalt angreppssätt på lokala utmaningar och förbättringsåtgärder.

Medverkande: Charlotta Göller, Fonden för mänskliga rättigheter, Johan Dahlstrand, SIGHT Gunilla Backman, Sida, Katarina Carlzén

Moderator: Göran Tomson, SIGHT

Arrangör: Fonden för Mänskliga Rättigheter

Seminarier kommer att skrivtolkas

45. 09:00-10:00 Spegelsalen

Ensamhet i skolan. Konsekvenser för barn och unga i skolan

Barn utan socialt umgänge på rasterna löper tre gånger högre risk att få icke godkända betyg samma år. Ensamma elever är i högre grad också utsatta för kränkningar och mobbing. Att vara del av gemenskap och få godkända betyg är två viktiga faktorer för god hälsa. Med avstamp i forskning och beprövad erfarenhet undersöker vi risk- och friskhetsfaktorer i skolan. Vad krävs för ett hållbart och långsiktigt elevhälsöfrämjande arbete?

Medverkande: Anna-Carin Wettfors och Maria Loodberg, Stiftelsen Friends

Arrangör: Stiftelsen Friends

46. 09:00-10:00 Studion Skillnader i socialtjänsten – diskriminering?

Det finns skillnader mellan olika grupper när socialtjänsten ger insatser till barn och unga. Kan det vara diskriminering? Vad får det för konsekvenser?

Medverkande: Anna Forsström, Stockholm stad, Birgitta H Svensson, Karlstad universitet, Peter Nilsson, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Pär Alexandersson, Socialstyrelsen, Ulrika Bertilsson, DO

Moderator: Sara Lundgren, DO

Arrangör: Diskrimineringsombudsmannen (DO)

47. 09:00-10:00 Verdefojén Female Genital Mutilation – Religion, Culture or a Health Issue?

FGM is practised in a large number of countries in Africa, the Middle East and Asia. More than 200 million girls and women alive today have undergone FGM. In Sweden, there is an estimated 38 000 girls and women who have undergone FGM. The seminar will present the current situation and challenges in Sweden and internationally. How is this related to health, culture and religion and what is needed in order to change attitudes and behaviour?

Participants: Bayan Nasih, Länsstyrelsen Östergötland, Fatimata Ouedraogo, Erikshjälpen

Moderator: Peter Toftgård, Erikshjälpen

Organizer: Erikshjälpen

48. 09:00-10:00 Sonaten Välkommen till Skåne – vägar till hälsa i Sverige

Hur kan vi tillgängliggöra arenor för social delaktighet, kunskap och engagemang i lokalsamhället för nyanlända? Vilken betydelse har sådana faktorer och de nya reglerna för uppehållstillstånd för rätten till hälsa? Uppsala universitet, Region Skåne och Samhälls- och hälsokommunikatörerna i Skåne presenterar erfarenheter från projektet Välkommen till Skåne och forskningsresultaten från projektet.

Medverkande: Ziad Jomaa och Aseel Abbas, Länsstyrelsen Skåne, Gitte Wille, Region Skåne, Ragnar Westerling, Uppsala universitet

Arrangör: Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne och Uppsala universitet

49. 09:00-10:00 Operetten Åldersdiskriminering – en dödlig risk

Psykisk ohälsa är vanligare bland äldre personer än bland yngre. Ett faktum som inte är synligt i media eller bland beslutsfattare och profession. Depression ses ofta som en del av ett naturligt åldrande och självmord som ett medvetet beslut på grund av en dödlig sjukdom. Vi kan gemensamt vända denna utveckling genom ökad kunskap, minska felaktiga föreställningar och när det krävs peka på att detta strider mot mänskliga rättigheter som vi alla omfattas av.

Medverkande: Hillevi Brändt, Hjärnkollambassadör, Susanne Rolfner Suvanto, Omvårdnadsinstitutet

Arrangör: Sensus studieförbund och Riksförbundet Hjärnkoll

50. 09:00-10:00 Solot Alla barns rätt – barnhälsövården testar nya sätt

Hälsan bland barn är långt ifrån jämlikt fördelad. Barnhälsovården kan spela en viktig roll för att minska de påverkbara hälsoskillnaderna och nu satsar Sveriges regioner extra för att nå ut till fler. Genom samverkan med exempelvis tandvård och kommuner kan stöd sättas in tidigt och främja alla barns rätt till hälsa. Men hur? Hör mer om den nationella satsningen och om nystartade samarbeten mellan barnhälsovård, tandvård och socialtjänst.

Medverkande: Ann Jansson, Central barnhälsovård Västra Götaland, Christina Larsson, Folkandvården Västra Götaland, Johanna Tell, Region Blekinge, Kajsa Palmblad och Ulrika Nygren, Region Sörmland

Arrangör: Sveriges Kommuner och Landsting

51. 09:00-10:00 Duetten Koll på jobbet: för yrkeslevers välmående i arbetslivet

Vilka faktorer bidrar till en god eller dålig hälsa bland elever på yrkesförberedande gymnasieprogram? Det är inte ovanligt att yrkeslever under sin APL får möta sexistisk, homofobisk eller rasistisk jargong. Som ung och ny på arbetsplatsen kan det vara svårt att veta hur en ska hantera detta. Hur kan vi stärka yrkeslever med kunskaper och verktyg så att de bättre kan tillgodose sina rättigheter i arbetslivet?

Medverkande: Elin Nilsson, Linköpings Universitet, Ellen Söderström och Emma Nilsson, Byrån mot diskriminering i Östergötland

Arrangör: Byrån mot diskriminering i Östergötland

52. 10:30-12:00 Crusellhallen

Who Cares About the Old and Ill?

All individuals have the right to health. Yet there is an inadequate response from national health care systems to older people's rights and needs. Although many older people are living longer and in better health, their needs for both health and social care are likely to become increasingly complex and interdependent in later life. At the same time, many older persons lack knowledge about their rights, or how to enjoy them. What challenges need to be addressed in order to recognize older people's individual human rights, in particular health rights?

Participants: Thomas Hammarberg, member of the Swedish Parliament, Bridget Sleep, HelpAge International.

Organizer: Föreningen Ordfront and The Swedish Forum for Human Rights

54. Margareta Kristensson

55. Nina Rung

Hur kan myndigheter samverka för att bidra till minskad ohälsa och ett liv fritt från våld?

57. Myndighetssamverkan – minskad ohälsa genom upptäckt av våld

53. 10:30-12:00 Musikalen
Hur går vi vidare i en tid av polarisering och ökat motstånd av SRHR-agendan?

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, inklusive tillgång till säker abort, är en viktig del av förverkligandet av rätten till hälsa. 25 år har gått sedan The International Conference on Population and Development hölls i Kairo 1994. Målet med detta seminarium är att diskutera Sveriges ledande roll globalt i att bidra till SRHR-agendans förverkligande för alla. Hur ska vi gå vidare i en tid av polarisering och ökat motstånd?

Medverkande: Anna-Karin Johansson, RFSU, Efraim Gomez, Utrikesdepartementet, Monica Lorensen, Plan International, Sarah Thomsen, Sida

Moderator: Gunilla Backman, Sida

Arrangör: Sida

54. 10:30-12:00 Operan
Tillit, hopp och framtidstro förutsättningar för jämlik hälsa

Tilltro till egen förmåga, tillit till andra, hopp och framtidstro är något av det viktigaste för hälsan. Forskningen visar att hopplöshet utgör en lika stor risk för att insjukna och dö i förtid som rökning. Det är viktigt att ha en helhetssyn på hälsa och att ha förståelse för hur psykologiska och sociala faktorer påverkar människors hälsa och risk för sjukdom, men också hur det

hänger ihop med livsvillkor som yrke, inkomst och utbildningsnivå.

Medverkande: Annika Larsson, Region Östergötland, Margareta Kristensson, professor folkhälsa och socialmedicin

Arrangör: Region Östergötland

55. 10:30-12:00 Spegelsalen
Relationer och umgänge för barn i våldets skugga

Barns hälsa påverkas negativt av att leva i situationer där det förekommer våld, samt under efterföljande processer kring vårdnad och umgänge med våldsutövaren. Vi för en dialog kring hur samhällets olika aktörer kan arbeta för att säkerställa barns hälsa och säkerhet i det långsiktiga arbetet med våld i nära relationer. Vi frågar oss: Vilka normer och värderingar kring makt och kön påverkar myndigheters agerande?

Medverkande: Linnea Bruno, Nationellt centrum för kvinnofrid, Alexandra Nörby, Länsstyrelsen Östergötland

Moderator: Nina Rung, kriminolog

Arrangör: Länsstyrelsen Östergötland

56. 10:30-12:00 Studion
HBTQ-diplomeringsmodell i Uppsala kommun – ett försök att minimera faktorer som leder till minoritetsstress

Uppsala kommun tog år 2016, tillsammans med RFSU och Antidiskrimineringsbyrån i Uppsala, fram en egen utbildningssatsning som även inkluderar en hbtq-diplomeringsmodell med utgångspunkt i RFSU hbtq-certifieringsmodell. Under detta seminarium vill vi berätta om vår satsning och vårt arbete för att vara en icke-diskriminerande kommun och på så sätt försöka minimera faktorer som leder till minoritetsstress och sämre hälsa hos hbtq-personer.

Medverkande: Maria Norberg, Milena Kraft, Uppsala kommun

Arrangör: Uppsala kommun, kommunledningskontoret avdelningen för social hållbarhet

57. 10:30-12:00 Verdefojén
Myndighetssamverkan – minskad ohälsa genom upptäckt av våld

Utsatthet för våld i nära relationer har koppling till ohälsa för både vuxna och barn. Den som är utsatt har varken makt eller möjlighet att åtnjuta sina grundläggande rättigheter, såsom rätten till hälsa. Hur kan myndigheter samverka för att bidra till minskad ohälsa och ett liv fritt från våld? Välkommen till seminariet där Jämställdhetsmyndigheten, Försäkringskassan och Socialsty-

relsen berättar om sina uppdrag och sitt arbete.

Medverkande: Julie Jacobsson, Försäkringskassan, Mikael Thörn, Jämställdhetsmyndigheten, Representant från Socialstyrelsen

Arrangör: Försäkringskassan

58. 10:30-12:00 Sonaten
Rätten till hälsa – erfarenheter från Angereds Närsjukhus

Angereds Närsjukhus har sedan starten 2008 strävat efter att systematiskt använda mänskliga rättigheter som ett konkret arbetsverktyg i utvecklingen av det nya specialistsjukhuset och i det dagliga vårdarbetet såväl som i det befolkningsinriktade folkhälsoarbetet. Rättigheterna utgör fundament för vårt uppdrag att bidra till att minska samhällets hälsoklyftor. I seminariet presenteras, diskuteras och utvärderas arbetet.

Medverkande: Henry Ascher, Maria Lind och Maria Magnusson, Angereds Närsjukhus, Morten Kjaerrum, Raoul Wallenberg Institute of Human Rights and Humanitarian Law, Charlotte Elgh, Iman-Zahra Jama

Arrangör: Angereds Närsjukhus

58. Morten Kjaerrum

59. 10:30-12:00 Operetten
Vatten, sanitet, hälsa: antibiotikaresistens och rättigheter

Hur kan tillgång till vatten och sanitet, bättre användning av antibiotika och minskade föroreningar från tillverkningen bidra till kampen mot antibiotikaresistens och till allas rätt till hälsa? Seminariet fokuserar på rätten till hälsa i produktionsländer och olika aktörers – såsom läkemedelsföretag och lagstiftares – ansvar.

Medverkande: Anna Åkerblom, Swedwatch, Isabel Frost, Center for Disease Dynamics, Economics & Policy India, Lena Göransson Modigh, Västra Götalandsregionen, Åsa Bergström, Recipharm

Moderator: Andrea Caputo, Swedish Water House (SIWI)

Arrangör: Swedish Water House, Swedwatch

60. 10:30-12:00 Solot
Likvärdig vård för urfolket Samerna

Vad innebär en vård på lika villkor för Sveriges befolkning samerna? Vilka utmaningar finns och hur kan vårdorganisationerna möta dem? Vilka behov uttrycker samerna själva? Kunskapsnätverket för samisk hälsa är ett treårigt projekt med stöd av Socialdepartementet, där Regionerna Norrbotten, Västerbottens, Jämtland Härjedalen och Dalarna i samarbete med Sametinget och ett antal samiska organisationer deltar.

Medverkande: Ann-Jeanette Stål, Region Dalarna, Lotta Omma, Nätverket samisk hälsa

Arrangör: Kunskapsnätverket samisk hälsa

De vill höja kunskapen om samers hälsosituation

Kunskapen om samisk hälsa behöver öka inom hälso- och sjukvården. Det menar Kunskapsnätverket för samisk hälsa, som arbetar för ett kunskapslyft.

– Vår vision är en god och jämlik hälsa liksom en vård på lika villkor för urfolket samerna, säger Ann-Jeanette Stål, koordinatör för samisk hälsa i Region Dalarna.

Nätverket har under tre år arbetat med att öka kunskapen om samiska hälsofrågor, samt undersökt hur hälso- och sjukvården kan bli bättre på att möta samers behov. I projektet har underlag samlats in via en webbenkät och dialoger med grupper från det samiska folket. I enkäten framhålls det genomgående som viktigt att personal inom hälso- och sjukvården har kunskap om vad det innebär att leva i minoritet. Det framkommer även att en del undviker att berätta om sitt samiska ursprung, trots att man tror att det har betydelse för behandling och vård.

– Resultatet indikerar att samer upplever att de får undervisa sina vårdgivare om samisk kultur. De samer utan tillgång till samiska markörer, som renar och samiskt språk, kan även ha svårigheter i sitt personliga identitetsskapande och i mötet med andra samer, säger Ann-Jeanette Stål.

Redan 2007 riktade FN:s specialrapportör i hälsofrågor, Paul Hunt, kritik mot Sverige för bristande kunskap om samers hälsotillstånd och efterlyste en nationell hälsopolitik för samer. I den strategi som Kunskapsnätverket för samisk hälsa nu har tagit fram finns en rad förslag på åtgärder för att möta samers behov i kontakt med vården. Det gäller bland annat utbildningsinsatser som att höja kunskapen om urfolksrättigheterna samt att höja kulturkompetensen i hälso- och sjukvården.

– Just kulturförståelse hos vårdpersonalen är en viktig del för en mer inkluderande hälso- och sjukvård. Kulturförståelse handlar om kunskap om samisk kultur, historia, samiska livsvillkor, vad det innebär att leva i minoritet och renskötselns förutsättningar, säger Ann-Jeanette Stål.

60. Likvärdig vård för urfolket Samerna
Tid: Fredag 15 november 10:30 - 12:00

Kunskapsnätverket för samisk hälsa... är ett treårigt projekt som pågår mellan 2017-2019 och som finansieras av Socialdepartementet. Projektet omfattar Region Norrbotten, Region Västerbotten, Region Jämtland Härjedalen och Region Dalarna. Projektet har en styrgrupp och en politisk referensgrupp bestående av representanter från regionerna, Sametinget och samiska aktörer. Regionerna arbetar nu med implementeringen av projektet i respektive organisation.

»Könsstympning är en kränkning av barns och kvinnors rättigheter«

Runt 200 miljoner kvinnor och flickor har drabbats av könsstympning och varje år utsätts tre miljoner flickor för ingreppet – varav en majoritet före fem års ålder. Under årets MR-dagar arrangerar Erikshjälpen ett seminarium för att belysa situationen.

– Det sker en viss minskning av praktiserandet av könsstympning men det går alldeles för långsamt. Sedan 1985 har utförandet av traditionen i snitt bara minskat med 15 procent i det 30-tal länder där den praktiseras. Framför allt handlar det om länder i Västafrika och på Afrikas Horn, men även i Indonesien är könsstympning mycket vanligt. I många länder finns det ett växande folkligt stöd för att upphöra med ingreppet, men i länder som Mali, Somalia och Egypten är det fortfarande en majoritet som är för det, säger Peter Toftgård, programchef på Erikshjälpen.

Även i Sverige finns det många flickor och kvinnor som riskerar att utsättas för könsstympning. Vilka utmaningar ser du när det gäller att arbeta mot könsstympning nationellt?

– Trots att könsstympning är olagligt i Sverige beräknas mer än 19 000 flickor vara i riskzonen för att könsstympas. Utmaningarna ligger i att nå ut med information till dessa tjejers föräldrar om att könsstympning är en kränkning av barns och kvinnors rättigheter och att det inte är tillåtet i Sverige. Det handlar också om att upplysa ungdomar om att de har rätt till sin egen kropp, och om vilket stöd de kan få av samhället.

Peter Toftgård

Hur arbetar ni för att stoppa kvinnlig könsstympning?

– Vår strategi har varit att bilda opinion och skapa varaktig betendeförändring främst på det lokala planet. Erikshjälpen arbetar sedan ett tiotal år tillbaka framgångsrikt tillsammans med en lokal samarbetsorganisation i Mali (AMPDR), för att ändra attityder och beteenden kring kvinnlig könsstympning. Den viktigaste nyckeln i strategin är att involvera lokala religiösa ledare. Eftersom det finns en utbredd missuppfattning om att könsstympning skulle vara en religiös plikt vågar få familjer bryta med traditionen utan stöd från de religiösa ledarna.

Temat för årets Mänskliga Rättighetsdagar är »Rätten till hälsa«, på vilket sätt tycker ni att temat knyter an till de frågor ni diskuterar i ert seminarium?

– Enligt barnkonventionen har barn rätt till bästa möjliga hälsa. Genom att belysa hur Erikshjälpen arbetar för att förändra attityder till könsstympning visar vi också på flickors rätt till välmående och ett hälsovärddigt liv. Könsstympning är en traditionell sedvänja utan medicinska fördelar som bara har negativa konsekvenser för hälsan.

47. Female Genital Mutilation – Religion, Culture or a Health Issue?

Tid: Fredag 15 november 09:00-10:00

»Finns det risk att människor i missbruk faller mellan stolarna när flera aktörer har ansvar?«

62. Hur tillgodoser vi rätten till hälsa för personer i missbruk och beroende?

61. 10:30-12:00 Duetten Rätt till rätt behandling för våldsutsatta kvinnor i beroende

En stor andel av de kvinnor som söker beroendevård lider av PTSD med anledning av det våld de utsätts för. En ny studie för kombinationsbehandling för samsjuklighet, posttraumatiskt stressyndrom/substansberoende, visar varför kombinationsbehandling är avgörande för ett lyckat behandlingsresultat. Goda exempel delges om hur regioner och kommuner kan samarbeta med civilsamhället för att tillgodose samsjukligheten mellan PTSD och beroendesyjukdom.

Medverkande: Anna Persson, Beroendecentrum Stockholm, Caroline Karlsson, Linköpings Stadsmission, Markus Heilig, Linköping University, Sanna Detlefsen, Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner

Moderator: Therese Linerhav, Linköpings Stadsmission

Arrangör: Linköpings Stadsmission

62. 13:00-14:00 Crusellhallen

Hur tillgodoser vi rätten till hälsa för personer i missbruk och beroende?

Rätten till hälsa gäller alla, även personer i missbruk. Det kan tyckas självklart, men Sverige har ingen rättighetslagstiftning inom området utan olika aktörer, såsom regioner och kommuner, har ansvar för att ge personer i behov insatser

av olika slag. 2011 lämnades en utredning om missbruksvården till regeringen. Vad har hänt sedan dess? Vilka utmaningar och möjligheter inom området finns idag? Finns det risk att människor i missbruk faller mellan stolarna när flera aktörer har ansvar?

Medverkande: Lina Pastorek, Socialstyrelsen, Jenny Pira, Riksförbundet för hjälp åt läkemedels- och narkotikabrukare (RFHL), Carolina Björkman, Nyköpings kommun.

Moderator: Anna Wigenmark, Föreningen Ordfront

Arrangör: Mänskliga Rättighetsdagarna

63. 13:00-14:00 Musikalen Tvång för alla eller ingen – en debatt om tvångsvård

En debatt om olika rättsliga tolkningar av tvång som förekommer inom psykiatrisk vård. Finns rättsligt stöd? Hur kan och bör det tolkas? Kan tvångsvård berättigas?

Medverkande: Elena Namli, Moa Kindström Dahlin och Yana Litinska, Uppsala universitet

Moderator: Anna-Sara Lind, Uppsala universitet

Arrangör: Uppsala universitet

64. Gabriella Fredriksson

64. 13:00-14:00 Operan Hur blir man en MR-kommun?

Globalt ökar antalet MR-städer. SKL driver ett utvecklingsarbete om rättighetsbaserat arbetssätt och MR-kommuner/regioner. Det rättighetsbaserade arbetet ser olika ut i landets kommuner och regioner. Hur kan vi bedriva det på ett hållbart sätt? Vilka verktyg behövs för att göra arbetet systematiskt trovärdigt? Vid seminariet får vi ta del av erfarenheter från MR-arbetet i Lund, Linköping och Borås. RWI ger en internationell utblick på MR-städer.

Medverkande: Gabriella Fredriksson, Raoul Wallenberginstitutet, Karin Ljung Aust, Borås stad, Marie Daun, Linköpings kommun, Ulrika Dagård, Lunds kommun

Moderator: Cecilia Ramqvist, Sveriges Kommuner och Lands-ting

Arrangör: Sveriges Kommuner och Landsting

65. 13:00-14:00 Spegelsalen Att skapa ett hälsofrämjande mottagande av barn och familjer

Vi har sedan 2015 mött tusentals barn, unga och föräldrar som kommit till Sverige. Ofta ser vi att de inte får tillgång till eller inte söker den vård och det stöd de behöver. Vi lyfter deras behov utifrån den kunskap vi samlat in och visar på goda exempel. Vi frågar oss vad vi kan lära för ett gott hälsofrämjande mottagande framöver och ger förslag på hur man kan stödja och vad man

68. Titti Mattsson

som professionell ska tänka på i kontakt med nyanlända.

Medverkande: Benjamin Fayzi, Ensamkommandes Förbund Stockholm, Hania Kutabi och Osman Basir, Rädda Barnens Stödlinje

Arrangör: Rädda Barnen och Ensamkommandes Förbund Stockholm

66. 13:00-14:00 Studion Människors egen kraft att tillsammans resa sig ur kris

Ett psykosocialt synsätt bygger på tron på människors egen kraft att stötta varandra och återhämta sig vid kriser och katastrofer. Studier visar att när människor kan se sig själva som aktiva deltagare med handlingsutrymme bidrar det till snabbare återhämtning och minskad risk för långvarig psykisk ohälsa. I detta seminarium ges en fördjupad inblick i vad psykosocialt stöd innebär i relation till ett holistiskt sätt att se på människan och hälsa och hur det kan utformas rent praktiskt.

Medverkande: Else Berglund, Act Svenska kyrkan, Giovanni Rojas, Länsstyrelsen i Jönköpings län

Moderator: Marika Griehsel, Africa Select

Arrangör: Svenska kyrkan

67. 13:00-14:00 Verdefojén Av vem skyddas barn?

Vem är barn, och av vem skyddas barn – bedömningar och gränsdragningar i en tid när barnkonventionen blir lag? I det här panelsamtalet diskuterar deltagarna barns ålder, villkor och rättighetsanspråk i olika sammanhang: på låsta institutioner; i asylprocessen; enligt barnkonventionen. Även ett historiskt perspektiv lyfts fram. Forskare och aktivister samtalar om nuvarande livsvillkor och vardagserfarenheter, samt möjligheter till förändring i ljuset av att barnkonventionen blir lag år 2020.

Medverkande: Anna Lundberg, Johanna Sköld, Jonathan Josefsson, Maline Holmlund, Sofia Häyhtiö från Linköpings Universitet (LiU)

Moderator: Ulrika Wernesjö, LiU

Arrangör: Linköpings Universitet

68. 13:00-14:00 Sonaten Health, Human Rights and Planning for the Future

From changing demographics to artificial intelligence, what issues are mostly likely to impact the future of health care in Sweden, and how can we think of those issues in terms of human rights and sustainable development?

Participants: Lotta Wendel, Malmö University, Santa Slokenberga, Lund University

Moderator: Maria Green, Titti Mattsson, Lund University

69. Mirelle Gyllenbäck

Organizer: The Health Law Research Center at the Lund University Faculty of Law

69. 13:00-14:00 Operetten Rätten till hälsa inom strategin för romsk inkludering

I detta seminarium kommer ni att få ta del av Länsstyrelsens och Folkhälsomyndighetens arbete med att belysa insatser och åtgärder som genomförs för att tillgodose romers rätt till hälsa. I seminariet deltar även personer med romsk språk- och kulturkompetens som kommer att berätta om hälsofrågan utifrån sina perspektiv. De kommer även att ge konkreta exempel på hur kommuner och myndigheter kan arbeta för att romer ska kunna tillgodogöra sina rättigheter.

Medverkande: Karin Junehag Källman, Folkhälsomyndigheterna, Mirelle Gyllenbäck, Länsstyrelsen i Stockholm

Arrangör: Länsstyrelsen i Stockholm

71. (och 79) Anna Lindman

72. Stephani Hatch

73. Åsa Lindhagen

70. 13:00-14:00 Solot
The Right to Health Care in Armed Conflict

How does international law regulate the right to health care arising out of armed conflict? Different obligations apply to those in the area of conflict, and those who have left the conflict zone but suffer from the effects of the conflict. This seminar will discuss how the myriad of international legal obligations relating to health care and armed conflict change depending on the situation and needs of the individual.

Participants: Sally Longworth, Stockholms university, Sara Fridlund, Swedish Red Cross

Organizer: Stockholm Centre for International Law and Justice

71. 13:00-14:00 Duetten
Hälsosamt klimat?

Begrepp som flygskam, klimatavtryck och klimatångest är exempel på att klimathotet påverkar våra relationer och förväntningar även på det individuella planet. Fler, bättre och längre liv ger större klimatavtryck – som i sin tur hotar rätten till hälsa. Hur ska samhället kunna hantera sådana till synes olösliga dilemman? Är skammen kring klimatfrågor ohälsosamt för individer och samhällen? Eller är den nödvändig för rätten till hälsa på lång sikt?

Medverkande: Magnus Hagevi, Linnéuniversitetet, Maria Ojala, Örebro Universitet, Susanne Wigorts Yngvesson, Enskilda Högskolan Stockholm

Moderator: Anna Lindman, journalist SVT

Arrangörer: Enskilda Högskolan Stockholm/Högskolan för Männliga Rättigheter, Studieförbundet Bilda

72. 14:30-16:00
Crusellhallen
Racism in Healthcare

Racism is a serious breach of quality and accessibility of healthcare and is a problem for both patients and professionals, both when it is experienced and anticipated. Despite evidence of discrimination, racism is extraordinarily difficult to discuss and monitor in Swedish healthcare encounters. Why is there so little research into racism in Swedish healthcare? What lessons can be learnt from how racism is tackled in the UK health care system?

Participants: Hannah Bradby, Uppsala university, Beth Ahlberg, the Skaraborg Institute Skövde and the University of Uppsala, Stephani Hatch, the Institute of Psychiatry, Psychology & Neuroscience, King's College London.

Moderator: Sarah Hamed, Uppsala university

Organizer: The Swedish Forum for Human Rights

73. 14:30-16:00 Musikalen
Vad är ojämställd hälsa i dag och vad får det för effekter?

Det jämställdhetspolitiska delmålet om jämställd hälsa säger att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor. Både forskning och studier visar att så inte är fallet och att det berör flera olika områden. Välkommen till ett samtal kring dessa frågor och dess utmaningar.

Medverkande: Åsa Lindhagen (MP), jämställdhetsminister, Ingrid Osika Friberg och Lars-Gunnar Engström, Jämställdhetsmyndigheten, Anke Samulowitz, Västra Götalandsregionen

Moderator: Annika Olsson, Jämställdhetsmyndigheten

Arrangör: Jämställdhetsmyndigheten

74. 14:30-16:00 Operan
Climate change, Displacement and the Effects on Human Rights

This panel discusses the notion of climate change, the displacement of people linked to climate change, and the impacts on human rights, including on the right to health. The effects these issues have on different populational groups will also be discussed, especially on women and children. The panel will then consider different international initiatives aiming to tackle human displacement linked to climate change

Participants: Emmanuel Raju, University of Copenhagen, Jan C. Semenza, European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC)

Moderator: Karen da Costa, School of Global Studies, University of Gothenburg

Organizer: University of Gothenburg

75. 14:30-16:00
Spegelsalen
Utifrån mitt perspektiv! Barns, ungas och patienters perspektiv på frågor om asyl, psykisk (o)hälsa och kränkningar i vården

Forskare från Tema vid Linköpings universitet presenterar ny och pågående forskning utifrån de berördas perspektiv. Vi presenterar och diskuterar: barn och unga i asylprocesser, hur ungdomar tolkar frågor i studier som syftar till att undersöka psykisk ohälsa och kränkningar mot patienter i vården. Forskningen sker i samverkan med berörda, som deltar i seminariet.

Medverkande: Anette Wickström, Jelmer Brüggemann och Jonathan Josefsson, Institutionen för Tema, Benjamin Fayzi, Ung i Sverige, Nero F Enquist, RFSL Newcomers i Östergötland, Therese Björnstam, Norrköpings kommun

Moderator: Silje Lundgren, Linköpings universitet

Arrangör: Linköpings universitet, Institutionen för Tema och Forum för genusvetenskap och jämställdhet

76. Maria Lindström, Petter Billengren, Joakim Sikberg

76. 14:30-16:00 Studion
Skuggsyskon – en gripande pjäs av Östra Teatern

Två män och en kvinna är uppväxta i familjer där det fötts ett annorlunda barn, ett barn med en funktionsvariation. Vem stöttade dem och förstod vad de tvingades offra? De tilläts inte vara barn utan blev vuxna aldeles för tidigt. Kärleken och beskyddarinstinkten var stark. Men också de tabubelagda skuldkänslorna. Östra Teatern låter syskonen träda fram ur skuggorna...

Medverkande: Joakim Sikberg, Maria Lindström, Petter Billengren, skådespelare

Arrangör: Östra Teatern

77. 14:30-16:00 Verdefojajén
Human Rights in Refugee Camps – Whose Responsibility?

From the neglected ISIS-camp Al hol, in Syria, the Southern gate of Europe and the US and the hotspot camps in the Greek islands to the Nordic deportation centers and make shift migrant workers' camps – refugees and migrants are subjected to multiple, severe human rights violations. In this panel we engage in a discussion of how the lack of a legal status, an unacknowledged legal status or a temporary precarious status can affect the possibility of having access to basic human rights, and the health complications of this perpetual uncertainty. Who is responsible to protect, respect and fulfil the right to health for those more than 2,6 million people living in camps today?

Participants: Alexandra Bousiou, University of Gothenburg, Bridget Sleaf, HelpAge International, Annika Lindberg, University of Bern, Switzerland, Henry Ascher, University of Gothenburg

Moderator: Joseph Anderson, University of Gothenburg

Organizer: The Swedish Forum for Human Rights and University of Gothenburg

78. 14:30-16:00 Sonaten
What Can a Company do to Strengthen the Right to Health?

The participants will give concrete examples of collaboration between companies and the public sector to strengthen the right to health of individuals. The debate will raise potentials but also challenges with technological innovations and human rights. Novo Nordisk will talk about diabetes free cities. Ferring will present a heat stabile drug that that can save thousands of lives in connection to child birth. Innovation Skåne will give several examples from cooperation between companies and the public sector.

Participants: Bengt Stavenow, Innovation Skåne, Gabriella Brunlid, Novo Nordisk, Edith Roset Bahmanyar, Ferring Pharmaceuticals, Jonas Eberhard, Lunds universitet

Moderator: Morten Kjaerum, RWI

Organizer: Raoul Wallenberg Institute of Human Rights and Humanitarian Law (RWI)

Hur bör vi se på förhållandet religion och hälsa? När blir religion en risk? Mår troende bättre än icke-troende?

ÖSTRA TEATERN

79. Om religion, andlig vård och existentiell hälsa

79. 14:30-16:00 Operetten
Om religion, andlig vård och existentiell hälsa

Rätten till en god hälsa innefattar också psykologiska, sociala, kulturella och existentiella aspekter. Vilken plats har religionen i detta? Ibland ses den som en hälsofarisk – samtidigt visar forskning att religiös tro och utövning kan ge bättre psykisk hälsa och en hälsosam livsstil. Hur bör vi se på förhållandet religion och hälsa? När blir religion en risk? Mår troende bättre än icke-troende? Behövs trossamfundens själavårdare på våra sjukhus?

Medverkande: Cecilia Melder, Enskilda Högskolan Stockholm, Eivor Blomqvist, Region Jönköpings län, Ola Sigurdson, Göteborgs universitet, Smajo Sahat, Skaraborgs Sjukhus Skövde

Moderator: Anna Lindman, SVT

Arrangör: Enskilda Högskolan Stockholm/Högskolan för Männliga Rättigheter, Myndigheten för stöd till trossamfund, Studieförbundet Bilda

80. 14:30-16:00 Solot
Ett självvalt liv fritt från våld – en förutsättning för en god hälsa

Vad har hedersrelaterat våld och förtryck för inverkan på ungas hälsa och utveckling? Hur påverkar ofriheten att välja sin framtida partner en ungs persons risk att utsättas för fysiskt, psykiskt, socialt och sexuellt våld – och därmed förlora rätten till hälsa? En kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck bland unga i Uppsala visar att flickor

och pojkar med ett upplevt krav att vara oskuld tills de gifter sig i större utsträckning blir utsatta för begränsningar, kränkningar och våld jämfört med jämnåriga som inte har ett sådant oskuldskrav.

Medverkande: Mariet Ghadimi och Serine Gunnarsson, TRIS, Sofia Venemalm, Uppsala kommun

Arrangör: Uppsala kommun och Tjezers Rätt i Samhället (TRIS)

81. 14:30-16:00 Duetten
Barnets rätt att leva i existentiell trygghet

Barnkonventionen blir lag i Sverige 2020. Hur kommer Sverige säkerställa att barnet får sin rätt till andlig utveckling tillgodosedd? I artikel 27 står det att »Konventionsstaterna erkänner rätten för varje barn till den levnadsstandard som krävs för barnets psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling«.

Medverkande: Maria Klasson Sundin, Svenska kyrkan, Elias Aguirre, Linköpings kommun, Pia Strömqvist, Linköpings Domkyrkopastorat

Moderator: Helena Sederström, Svenska kyrkan/Stiftet och Linköpings domkyrkopastorat

Arrangör: Svenska kyrkan, Linköpings stift och Linköpings Domkyrkopastorat

Vill se ett jämställt fredsavtal i Jemen

Charlotte Lind är projektledare på Operation 1325, som under MR-dagarna arrangerar ett seminarium om Jemen och vikten av att inkludera kvinnor i fredsförhandlingarna.

Hur skulle du beskriva den humanitära situationen i Jemen?

– Situationen i Jemen är en av de största och mest akuta kriserna i världen idag. Drygt 22 miljoner människor, vilket är 80 procent av befolkningen, behöver akut hjälp för att överleva. Sedan tre år tillbaka råder undernäring på grund av bristande sjukvård, epidemier och sönderbombade marknader. Enligt Röda korset saknas rent vatten, mat, bränsle och mediciner och det är svårt att resa och röra sig fritt i landet. Kriget har också förvärrat situationen för kvinnorna genom ökat våld och ökat antal barnäktenskap.

Charlotte Lind

Ni driver frågan om att ge kvinnor mer makt i fredsprocesser. På vilket sätt skulle den humanitära nöden kunna motverkas genom att låta kvinnor finnas representerade i kommande fredsförhandlingar?

– Kvinnor som är aktiva inom civilsamhället har med sin fristående position från de stridande parterna möjlighet att lyfta frågor som inte berör enbart egenintressena hos de stridande parterna. De kan istället definiera frågor inom förhandlingarna som är viktiga för befolkningen i landet. Kvinnor som deltar i förhandlingarna skulle därför kunna adressera både hungersnöden och den bristande jämställdheten i landet. Studier visar också att kvinnors deltagande och aktiva påverkan i fredsförhandlingar ökar chansen för att ett fredsavtal skrivs under jämfört med förhandlingar där kvinnors påverkan är låg. Dessutom ökar sannolikheten för att avtalet håller längre.

Vad gör ni som organisation för att driva frågan om kvinnors medverkan i fredsprocessen?

– Parallellt med de FN-ledda samtalen i Sverige i december förra året arrangerade vi en workshop med kvinnor från Jemen och svenska civilsamhället där vi arbetade fram ett gemensamt uttalande med krav på kommande förhandlingar. Vi samlar nu in namnunderskrifter från både civilsamhället och allmänhet till det gemensamma uttalandet för att kunna överlämna det till Sveriges regering och FN:s särskilda sändebud Martin Griffiths. Vi har också nära kontakt med svenska regeringens medlarnätverk för kvinnor och även UN Women för att påverka ett ökat deltagande för kvinnor i kommande fredsförhandlingar.

Hur hoppas ni att ert deltagande på MR-dagarna ska bidra till att lyfta dessa frågor?

– Vi hoppas väcka åhörarnas engagemang och att det leder till större krafttag från både svenska politiker och det internationella samfundet för att verka för ett jämställt fredsavtal.

👉 **89. Women's Voices for Peace in Yemen**

Tid: Lördag 16 november 13:00-14:00

What are the main health risks and impacts along the global supply chains of electronics and other goods?

Lördag

82. 10:00-11:00
Crusellhallen

The Human Cost of Consumption

What are the health consequences along the supply chains and from the production of the things we buy? There are many health and safety risk associated with the production of your new phone or your electric bike. Not only are there health risks for the workers in the factories who made your phone and the miners who extracted the minerals that powers your bike. There are also direct and indirect impacts on the health and livelihood for those living in the communities around the mines. What are the main health risks and impacts along the global supply chains of electronics and other goods? What can be done to improve the conditions? Are there companies who act more responsible than others?

Panelists: Glen Mpufane, IndustriALL, Sanjida Shamsher, Swedwatch, Sofia Östmark, Union to Union

Organizer: The Swedish Forum for Human Rights, Union to Union, Swedwatch

83. 11:30-12:30 Musikalen
Rätten till hälsa – även för resurssvaga

Stora och växande grupper i vårt samhälle har inte möjlighet leva ett lika hälsosamt liv som den övriga befolkningen. Det gäller bl.a. kvinnor med kort utbildning, särskilt ensamstående med barn, låginkomsttagare och personer med ohälsosamma arbetsmiljöer. Deras rätt till hälsa begränsas genom en samhällsutveckling som leder till ohälsa och förtida

82. The Human Cost of Consumption

död snarare än till bättre och mer jämlik hälsa för dem med största behoven. Därför ökar de sociala skillnaderna i hälsa samtidigt som medellivslängden och hälsan förbättras i ett samlat befolkningsperspektiv.

Medverkande: Bosse Petersson, f.d. ställföreträdande generaldirektör vid Statens folkhälsoinstitut, Christer Hogstedt, Nätverket Gemensam välfärd, Gunnar Ågren, fd. generalsekretärare Statens folkhälsoinstitut, Göran Dahlgren, University of Liverpool

Moderator: Lisa Pelling, Arena Idé

Arrangör: Arena Idé och Nätverket Gemensam Välfärd

84. 11:30-12:30 Operan
Where is the Feminist Perspective in Swedish Arms Trade?

The production, export and proliferation of weapons and ammunition contributes to people worldwide being subjected to armed violence. Weapons are distributed without control. The spread of arms from states such as Sweden are waging war and violating human rights. The panelists represents the peace movement in Cameroon and Sweden. The discussion will focus on arms proliferation, arms exports and the link to gender based violence. How come Sweden exports arms to non-democratic states? And how is this consistent with feminist foreign policy?

Participants: Gabriella Irsten, Guy Feugap, IKFF

Organizer: Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, Mänskliga Rättighetsdagarna

ARENA IDÉ

83. Lisa Pelling

85. 11:30-12:30 Spegelsalen
Ordfront's Yearly Democracy Award: Sentenced to Prison for Saving Lives

When borders in the North are closing, refugees and migrants are forced out on more and more perilous journeys on their way to a safe haven. As of October 6 2019, almost 18990 people are reported missing, drowned, in the Mediterranean, since 2014. 10 000 have died on the US-Mexico border in the last 10 years. At the same time, thousands of lives have been saved by voluntary, humanitarian and human rights' workers.

In this seminar we pay tribute to the people who risk their own freedom to save lives, we discuss why and how saving lives has become a crime and if this development is part of a protectionist, nationalistic and even racist agenda.

Participants: Receiver of Ordfront's 2019 Democracy Award, Anna Wigenmark, Föreningen Ordfront, Mattias Gardell, Uppsala University

Organizer: Föreningen Ordfront

86. 11:30-12:30 Studion
Tjersers psykiska ohälsa – en konsekvens av killars våld

Var tionde ung kvinna i åldern 18-24 har någon gång tvingats söka hjälp för sitt psykiska mående. Tjej- och ungdomsjourer ser att mäns och killars sexuella övergrepp är ett hinder för tjejers välmående. Allt för sällan görs kopplingen mellan psykisk ohälsa, ojämställdhet och mäns och killars våld. Kom på ett semina-

85. Ordfront's Yearly Democracy Award

rium om hur vi kan förstå psykisk ohälsa utifrån ett feministiskt perspektiv och med en kunskap om våld, makt och kön.

Medverkande: Anna Garvander, Julia Engström, Föreningen Storasyster, Rebecka Andersson, Suada Dani, Tjejjouren.se

Moderator: Hanna Nordberg, Unizon

Arrangör: Unizon

87. 11:30-12:30 Verdefojän
Hur förhindrar vi att barn dör i konflikter som Jemen?

Kvinnor, män, flickor och pojkar dör i krigets Jemen inte långt från oss. Hur arbetar de humanitära organisationerna för att få in katastrofhjälp till den hårt drabbade befolkningen? Vilka är utmaningarna att nå fram? I detta seminarium får ni höra om hur Läkare utan gränser och UNICEF arbetar i praktiken.

Arrangör: UNICEF Sverige, Läkare utan gränser

88. 13:00-14:00 Musikalen
Hat, hot, utsatthet och ohälsa – en opinionsbildares vardag

Civil Rights Defenders visar genom ett antal unika nedslag hur svenska opinionsbildare utsätts för enorma påfrestningar – enbart för att de försöker bidra till det offentliga samtalet rörande jämställdhetsfrågor, mångfald och likabehandling. Frågan om utsatthet och ohälsa för de opinionsbildare som inte har uppbackning av större arbetsgivare eller säkerhetsorganisationer är akut och angår hela det svenska civilsamhället.

85. Mattias Gardell

89. Hend Omarian

Medverkande: Katia Wagner, journalist och författare, Marcin de Kaminski, Civil Rights Defenders

Arrangör: Civil Rights Defenders

89. 13:00-14:00 Operan
Women's Voices for Peace in Yemen

The humanitarian situation in Yemen is catastrophic with famine threatening almost the entire population. Including women in the negotiations between the fighting partners could contribute to an improved situation for the distressed population and improve women's political influence after the conflict.

Participant: Hend Omarian, Women's Solidarity Network, Pieter-Jan van Eggermont, Humanitarian Advisor Médecins Sans Frontières

Moderator: Charlotte Lind, Operation 1325

Organizer: Operation 1325

90. 13:00-14:00 Spegelsalen
Hur inskränks rätten till hälsa av ofrivillig migration?

Hör Hjärnkollambassadörerna Parvaneh och Ahmad berätta om sina egna erfarenheter av flykt och hur det påverkat deras psykiska hälsa. Medverkar gör också hälsokommunikatören Mohammad Elsharaf från Transkulturellt centrum som beskriver på vilket sätt stigma kring psykisk ohälsa fortfarande är det största hindret för många nyanlända flyktingar att söka hjälp och

komma in i samhället – samt hur man på samhällsnivå kan bemöta detta.

Medverkande: Ahmad Alkhatib, Caroline Lindström, Mohammad Elsharaf, Parvaneh Fatemeh Hajilou

Arrangör: Riksförbundet Hjärnkoll

91. 13:00-14:00 Studion
Psykosocialt stöd som stärker fredsbygget i Colombia

Brottsoffers rätt till upprättelse betraktas som en omistlig rättighet för alla som har drabbats av allvarliga människorättskränkningar. Enligt det interamerikanska rättssystemet och FN:s resolution 60/147 om principer och riktlinjer är det statens ansvar att införa bland annat effektiva åtgärder för att brottsoffer ska få rehabilitering. Välkomna till ett samtal om psykosocialt arbete och fred i Colombia.

Medverkande: Araceli Garcia del Soto, Colombias sanningskommission, Pilar Silva, Advokatkollektivet José Alvear Restrepo (CCAJAR)

Arrangör: Fonden för mänskliga rättigheter och Colombiagruppen

Fri entré hela lördagen

96. Existentiell hälsa – en rättighet för alla

98. Alexandra Pascalidou

92. 13:00-14:00 Verdefojén

Unga med självskadebeteende och rätten till psykisk hälsa

Alla människor har rätt till den vård och hjälp som de behöver. Personer med självskadebeteende har många gånger svårt att få en god vård. De tvångsvårdas också i högre utsträckning än andra grupper inom psykiatrin. Personer som lider både av ett självskadebeteende och en ätstörning skickas ofta mellan olika vårdinrättningar. Mycket gott görs inom psykiatrin, men det finns fortfarande på många håll en stor förbättringspotential.

Medverkande: Amelie Roofl och Malin Johansson, SHEDO

Arrangör: Sensus studieförbund, Self harm and eating disorder organisation, (SHEDO)

93. 14:30-15:30 Musikalen

Folkbilda om folkhälsa! Så slår vi hål på hälsomyter och när utsatta grupper

Bland flera grupper, ex. nyanlända och asylsökande, är psykisk ohälsa kopplat till skam och tilltron till traditionell vård är liten. Varför ser det ut på detta sätt och hur kan vi nå dessa grupper? Ett lösningsfokuserat seminarium där vi lyfter positiva exempel där folkbildning använts för att slå hål på myter och göra tillgången till hälsa mer inkluderande, jämlik och demokratisk.

Medverkande: Lina Afvander, RFSU Göteborg, Maria Magnusson, Angereds Närsjukhus

Moderator: Zainab Marrakchi, Muslimska kvinnoföreningen i Sverige och Ibn Rushd Studieförbund

Arrangör: Ibn Rushd Studieförbund

94. 14:30-15:30 Operan

Building Peace from Below

UN resolution 2250 has recognized youth as agents of peace and long lasting sustainability. We will hear the latest news from what is going on globally and listen to concrete examples on how our friends in Rwanda work with peace building activities in their communities.

Organizer: Scouterna

95. 14:30-15:30

Spegelsalen

Making the Cut: Global Surgery for Everyone's Right to Health

Today, five billion people lack access to basic and life-saving surgical care, resulting in many unnecessary deaths and disabilities. To ensure access to safe surgical care and to achieve universal health for everyone globally, surgery needs to be included in the dialogue. Surgery is a human right, and this seminar will therefore highlight a neglected area and discuss how Sweden can accelerate its work to ensure access to surgical care worldwide.

Medverkande: Andreas Wladis, Linköping University, Hella Hultin, Uppsala University Hospital, Sofie Graner, Médecins Sans Frontières, Stina Berge, Yennenga Progress

Organizer: The Nordic Network for Global Surgery and Anaesthesia

96. 14:30-15:30 Studion

Existentiell hälsa – en rättighet för alla

Begreppet hälsa rör även livets existentiella dimension. Idag saknas det dock tydliga direktiv inom folkhälsoarbetet för att främja existentiell hälsa. I detta seminarium lyfts goda exempel men även utmaningar och hinder för att alla människor ska få sin rätt till existentiell hälsa respekterad. Vilken roll kan religiösa aktörer spela? Vad behöver förändras och vilket ansvar faller på olika samhällsaktörer?

Medverkande: Cecilia Melder, Enskilda Högskolan Stockholm, Fredrik Modéus, Svenska kyrkan, Helen Larsson, Västra götlandsregionen, Maria Olander, Svenska Kyrkan Uddevalla, Thomas Sjöberg, Svenska kyrkan

Moderator: Jenny Ehnberg, Svenska kyrkan

Arrangör: Svenska kyrkan

97. 14:30-15:30 Verdefojén

Könsbaserat våld både här och »där«

Ta del av en spännande panel som utmanar föreställningar om könsbaserat våld utifrån principen »Do no harm«. Hur arbetar vi med könsbaserat våld i kontexter av överordnad maskulinitet och vilka utmaningar och möjligheter möter vi i Sverige och internationellt? I panelen möter du representanter från civilsamhället som på olika sätt arbetar med frågorna.

Moderator: Eliot Weislander, Läkare i Världen

Arrangör: Läkare i Världen

FOTO: PAVLOS EFTHIMIOU

98. 16:00-16:45

Crusellhallen

Alexandra Pascalidou ger mammorna en röst

Vi avslutar årets MR-dagar med en drabbande och angelägen föreläsning med Alexandra Pascalidou utifrån hennes kritikerrosade reportagebok *Mammorna*. Här får vi möta mammorna bosatta i Sveriges fattigaste och mest utsatta områden. Som väckts mitt i natten av poliser som berättar att deras barn mördats. Mammorna som det skrivs om i medier, men som sällan får komma till tals, tills nu.

Medverkande: Alexandra Pascalidou, journalist och författare

Arrangör: Mänskliga Rättighetsdagarna

Hur kan vi motverka diskriminering

– på jobbet, i skolan, inom socialtjänsten och på bostadsmarknaden?

För en arbetsplats fri från diskriminering

Hur kan du motverka diskriminering med aktiva åtgärder på jobbet? Fack, arbetsgivare och intresseorganisationer diskuterar med DO.

Tid: Torsdag klockan 13.00–14.30

Plats: Sonaten

Diskriminering – vad ska skolan göra?

Vilka är skolans skyldigheter att arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering? Vilken är elevens roll i arbetet?

Tid: Fredag klockan 14.30–15.00

Plats: Stora scen

Skillnader i socialtjänsten – diskriminering?

Det finns skillnader mellan olika grupper när socialtjänsten ger insatser till barn och unga. Kan det vara diskriminering? Vad får det för konsekvenser?

Tid: Fredag klockan 09.00–10.00

Plats: Studion

Tillgång till hyresbostad utan diskriminering

Hyresvärdar får inte diskriminera när de hyr ut bostäder. Hur kan urvalet av bostadssökande gå till? När kan uthyrningskriterier vara diskriminerande?

Tid: Torsdag klockan 15.00–15.30

Plats: Stora scen

Möt oss för samtal efter seminarierna i monter G1.

Seminarierna tolkas till teckenspråk.

Läs mer om seminarierna på www.do.se/kalendarium

Diskrimineringsombudsmannen

DO arbetar för ett samhälle fritt från diskriminering.

Kultur på MR-dagarna

Under årets MR-dagar kan du som besökare passa på att ta del av en hel del spännande kulturaktiviteter. Lyssna på en fristadsförfattare, hör ett samtal om kultur på anstalter eller ta del av en pjäs från Östra Teatern.

Syskonen träder fram ur skuggorna

Skuggsyskon är en pjäs om hur det är att växa upp som syskon till personer med funktionsvariation. Under MR-dagarna kan du se pjäsen som ges av Östra Teatern i regi av Stephen Rappaport.

Två män och en kvinna möts i terapi. De är uppväxta i familjer där det fötts ett annorlunda barn, ett barn med en funktionsvariation. Vem stöttade dem och förstod vad de tvingades offra? Inte tilläts vara barn utan blev vuxna alldeles för tidigt. Kärleken och beskyddarinstinkten var stark. Men också de tabubelagda skuld känslorna. Östra Teatern låter syskonen träda fram ur skuggorna.

Frågor som ställs är: Finns det gemensamma upplevelser hos den här gruppen? Vad kan man tänka på som till exempel förälder, skolpersonal, psykolog, handläggare eller arbetsgivare? Ställs rätt frågor? Och hur stöttar man på bästa sätt?

76. Skuggsyskon - en gripande pjäs av Östra Teatern

Tid: Fredag 15 november 14:30-16:00

Fristadsförfattare för kvinnors rättigheter

Jahanara Nuri är fristadsförfattare från Bangladesh, som sedan 2018 är bosatt i Linköping. Som filmproducent och författare är hon en aktiv förespråkare för barns och kvinnors rättigheter i Sydostasien. Under MR-dagarna kommer hon att delta i ett samtal där hon reflekterar över skillnader i rättigheter mellan Sverige och Bangladesh.

Tid: Fredag 15 november 11:00-11:30, Globala scenen

Hallå där...

Göran Sarring projektledare för Riksskådebanans projekt »Kreativa processer inom Kriminalvården«, som vill tillgängliggöra konst och kultur för intagna.

Varför startade ni projektet?

Skådebanans kärnuppdrag är att sprida konst och kultur i första hand till dem som inte självklart söker sig till det. Bland dem som står längst bort från kulturen står internerna på våra fängelser.

Hur kommer det att gå till?

I projektet kommer vi att arbeta på nio olika anstalter med alla konstnärliga genrer. Konstnärer och konstpedagoger kommer att arbeta med fångarna, som får möjlighet att hitta sin egen kreativitet och sina egna personliga resurser.

Projektet kommer att följas av forskare från universitet och högskolor runt om i landet för en kvalitativ utvärdering.

Vad hoppas ni att projektet ska bidra till?

Att några individer hittar en annan inriktning på sitt liv och att kunskapen om arbetet med kreativa processer sprider sig och fördjupas. Vi vill få till en diskussion om innehållet i kriminalvården.

Rätten till kultur i kriminalvården

Tid: Lördag 16 november 14:30-15:00 Stora scen

FOTO: LINNEA FALK

Hej ...

Rebecca Vinthagen från Settings, som i år bidrar med mikrohandlingar för aktivism på utställarområdet.

Varför deltar ni på årets MR-dagar?

För att MR-dagarna är en unik plattform där olika aktörer möts, alla redo att agera för en bättre värld. Vi kommer till MR-dagarna med Micro Action Movement, rörelsen som förändrar världen.

Under dagarna kommer besökarna bland annat att kunna testa appen Micro Action Movement, vad är det för något och hur går det till?

Det är ditt verktyg för att träna på vardagshandlingar som gör världen mer rättvis och hållbar.

Appen innehåller hundratals mikrohandlingar en kan göra på en dag för att göra världen schysstare och mer hållbar. Klicka fram

en handling, passar inte den just idag, klicka fram en ny. Under MR-dagarna kommer vi att ha ett särskilt MR-spår för besökarna. Vardagshandlingar kan tyckas små men om vi är många som gör dem samtidigt sprider sig förändringen som ringar på vattnet.

Vilka är era förhoppningar med årets forum?

Att besökare kommer därifrån stärkta och inspirerade, med verktyg, nya kontakter och idéer på hur de ska agera för en schysstare värld!

Träffa Settings på utställarområdet och passa på att prova appen!

MR-mingel Backstage

Efter torsdagens första konferensdag kan du som besökare bege dig till lokalen Backstage och delta på MR-minglet. Det bjuds på vegetarisk buffé och underhållning signerat Kristin Amparo och Lilla Trion. Passa på att diskutera dagens program med andra deltagare och ladda inför forumets kommande dagar. Observera att biljetterna till minglet behöver förköpas via vår webb.

Tid: Torsdag 14 november 18:00-21:00 Backstage

Berättelser för mänskliga rättigheter

Grundarna av projektet »Voices between: Stories Against Extremism«, diskuterar vilken betydelse författare har för att definiera och driva arbetet med mänskliga rättigheter framåt i en polariserad tid. Författarna i projektet har alla utgångspunkt i frågor som rör krig och fred och flera skriver med minnet av förintelsen i bakgrunden – en tid i mänsklighetens historia där fruktansvärda brott begicks. Vad kan vi lära av historien? Och hur kan skrivande och författande vara en enande kraft för att motarbeta extremism? Lyssna till ett samtal med författarna Julie Lindahl, Derek B. Miller och Rachel Kadish.

Tid: Lördag 16 november 12:30-13:30 Stora scen

FOTO: KAJSÅ GÖRANSSON

Julie Lindahl

FOTO: COMMONS WIKIMEDIA

Derek B. Miller

Rachel Kadish

Detta är en annons från Folkuniversitetet

Lyckas med värdegrunds-sfi

Gratis läromedel från Folkuniversitetet hjälper lärare att förena värdegrundsarbete och undervisning mot kursmålen inom svenska för invandrare.

Det finns en seglivad myt om att det är lugnt i sfi-klassrummet så länge läraren undviker tabuområden som sex, religion och politik. Samtidigt står det i läroplanen att vuxenutbildningen ska främja förståelsen för andra människor och skapa möjlighet till samtal om värderingar.

En studie från Institutet för Framtidsstudier visar att utomeuropeiska migranter känner sig hemma i Sverige. Utbildning är en nyckelfaktor som gör deras värderingar mer lika övriga svenskers. Men det är stora skillnader i synen på till exempel familjerelationer och sexualitet.

Frågan är om det går att förena värdegrundsarbete med ordinarie undervisning mot kursmålen inom svenska för invandrare? Folkuniversitetet Göteborg startade ett samverkansprojekt med Göteborgs Stad för att ta reda på svaret. Med facit i hand fungerar värdegrunds-sfi och nu kan de läromedlen som togs fram i projektet användas av alla sfi-lärare som vill testa. Ladda ner läromedlen gratis på folkuniversitetet.se/vardegrunds-sfi.

I Uppsala ser sfi-läraren Anna Gustafsson Falck fram emot hösten.

– Jag arbetat mycket med demokrati med mina elever. Vi har också pratat om kvinnans rösträtt genom tiderna. Detta har jag då kopplat med skillnader mellan män och kvinnor, än idag. Vi har pratat mycket om vilka rättigheter en människa har, och vilka som är viktigast. Jag tycker det är jättespännande och ser framemot att arbeta mer med det i höst!

En av hennes elever är Anzhela Shakaryan, som vill studera till barnskötare.

– Att lära sig svenska är jätteviktigt, roligt och trevligt. Jag trivs jättebra på Folkuniversitetet, jag har många kompisar och jag gillar att det är regelbunden undervisning.

📍 Träffa Folkuniversitetet i monter G12 för att prata om MR-arbete, både inom sfi och annan verksamhet.

Anzhela Shakaryan läser sfi på Folkuniversitetet i Uppsala.

FRIHET

JÄMLIKHET

TRYGGHET

Hinder för hälsa
13.00 torsdag 14/11

Besök oss i vår monter!

STIL
Personlig assistans och politisk påverkan

UPPSALA UNIVERSITET

Mänskliga rättigheter

Uppsala universitet utbildar statligt anställda i mänskliga rättigheter

För mer information om utbildningsutbudet
www.mr-forum.se

ehs.se

Enskilda Högskolan Stockholm
Högskolan för mänskliga rättigheter

Välkommen till våra seminarier på MR-dagarna!

Hälsosamt klimat?
Fredag 15 november kl 13:00-14:00
Är skammen kring klimatfrågor ohälsosamt för individer och samhällen? Eller är den nödvändig för rätten till hälsa på lång sikt?
Medverkande: Anna Lindman, Magnus Hagevi, Maria Ojala, Susanne Wigorts Yngvesson
Arrangörer: Enskilda Högskolan Stockholm, Bilda

Om religion, andlig vård och existentiell hälsa
Fredag 15 november kl 14:30-16:00
Rätten till en god hälsa innefattar också psykologiska, sociala, kulturella och existentiella aspekter. Vilken plats har religionen i detta? Hur bör vi se på förhållandet religion och hälsa?
Medverkande: Anna Lindman, Cecilia Melder, Eivor Blomqvist, Ola Sigurdson, Smajo Sahat
Arrangörer: Enskilda Högskolan Stockholm, Myndigheten för stöd till trossamfund, Bilda

Enskilda Högskolan Stockholm (tidigare Teologiska högskolan) • www.ehs.se

SCHEMA TORSDAG

LOKAL Platser	Crusellhallen 1200 / 760	Musikalen 250	Operan 150	Spegelsalen 120	Studion 120	Verdefojén 120	Sonaten 80	Operetten 80	Solot 50	Duetten 50
09.00–10.00	01. Invigning									
10.00–10.30	Paus									
10.30–12.00	02. Medicine – Essential but Inequitably Available 	03. Mänskliga rättigheter i en digitaliserad äldreomsorg	04. Well-being and Mental Health for Human Rights Defenders in the Eastern Partnership Region 	05. Connecting Human Rights, Climate and Health in Theory and Practice 	06. Lika rättigheter i mötet med myndigheter	07. Ålderbedömning, medicinsk vetenskap och migrationskontroll	08. Creative Methods on Sexuality, Religion, Norms and Tradition 	09. Att stötta barn som flytt – hur kan skolan jobba?	10. Hinder för hälsa	11. Barns delaktighet i sin egen hälsa
12.00–13.00	Lunch									
13.00–14.30	12. Hälsoseregation och hälsoklyftor – en lägesrapport från dagens Sverige	13. Förbättra transvården och minska lidandet	14. Ökad jämställdhet genom alliering och samtal män emellan	15. Olika kritiska perspektiv på vård, hälsa & samhällets ansvar	16. Könsnormer som hinder för hälsa	17. Rätt till hälsa för papperslösa – samverkan mot vårdhinder	18. För en arbetsplats fri från diskriminering	19. Rätten till hälsa för urfolk med särskilt fokus på samerna	20. Mental Health, Destructive Milieus, and Working Preventively 	21. Kan alla verksamheter arbeta hälsofrämjande?
14.30–15.00	Paus									
15.00–16.00	22. Abort under angrepp. Erfarenheter av aborträttens försvarare	23. Ojämlig vård – Orsaker och lösningar	24. Hur skapas rättvisa villkor för alla barns idrottande?	25. Jag vill slippa se det religiösa! Ett seminarium om den negativa religionsfriheten	26. Barnrättsperspektiv behövs på skyddade boenden	27. Lägesbilder om mänskliga rättigheter	28. Nytt forsknings- och utvecklingsprogram med fokus på rätten till bästa möjliga psykiska hälsa	29. Lättillgänglig socialtjänst – rättighet eller lagbrott?	30. Rätten till en hälsosam arbetsmiljö	31. Suicidprevention och ungas psykiska ohälsa
16.00–16.30	Paus									
16.30 - 17.30	32. Closing the Gap in One Generation 	33. Diskriminerad i vården – för tidig död för psykiskt sjuka	34. Svenska kommuner mot rasism och diskriminering	35. Andlig och existentiell hälsa i en postmodern värld	36. Skola och rasism – konsekvenser för ungas hälsa	37. Rätten till hälsa som arbetsmiljöfråga	38. Rätt till hälsa för ensamkommande barn – en forskningsöversikt	39. Protection of Persons with Disabilities during Armed Conflict 	40. Romska perspektiv på inkludering och hälsa	41. Funktionshinder, fattigdom och ohälsa

 = Seminariet tolkas till teckenspråk
 = The seminar will be held in English

Det kan förekomma mindre justeringar i schemat efter att programtidningen har tryckts. Håll koll och få uppdateringar för program genom vår app (se sid 3) eller på vår webb.

SCHEMA FREDAG

LOKAL Platser	Crusellhallen 1200 / 760	Musikalen 250	Operan 150	Spegelsalen 120	Studion 120	Verdefojén 120	Sonaten 80	Operetten 80	Solot 50	Duetten 50
9.00–10.00	42. Food, Climate Change and Our Future 	43. Människorättsbaserad vård i psykiatri – går det? 	44. Universal Health Coverage och mänskliga rättigheter 	45. Ensamhet i skolan. Konsekvenser för barn och unga i skolan 	46. Skillnader i socialtjänsten – diskriminering? 	47. Female Genital Mutilation – Religion, Culture or a Health Issue? 	48. Välkommen till Skåne – vägar till hälsa i Sverige 	49. Åldersdiskriminering – en dödlig risk 	50. Alla barns rätt – barnhälsovården testar nya sätt 	51. Koll på jobbet: för yrkeslevers välmående i arbetslivet
10.00–10.30	Paus									
10.30–12.00	52. Who Cares About the Old and Ill? 	53. Hur går vi vidare i en tid av polarisering och ökat motstånd av SRHR-agendan? 	54. Tillit, hopp och framtidstro – förutsättningar för jämlik hälsa 	55. Relationer och umgänge för barn i våldets skugga 	56. HBTQ-diplomering i Uppsala kommun - ett försök att minimera faktorer som leder till minoritetsstress 	57. Myndighetssamverkan – minskad ohälsa genom upptäckt av våld 	58. Rätten till hälsa – erfarenheter från Angereds Närsjukhus 	59. Vatten, sanitet, hälsa: antibiotikaresistens och rättigheter 	60. Likvärdig vård för urfolket Samerna 	61. Rätt till rätt behandling för våldsutsatta kvinnor i beroende
12.00–13.00	Lunch									
13.00–14.00	62. Hur tillgodoser vi rätten till hälsa för personer i missbruk och beroende? 	63. Tvång för alla eller ingen – en debatt om tvångsvård 	64. Hur blir man en MR-kommun? 	65. Att skapa ett hälsofrämjande mottagande av barn och familjer 	66. Människors egen kraft att tillsammans resa sig ur kris 	67. Av vem skyddas barn? 	68. Health, Human Rights and Planning for the Future 	69. Rätten till hälsa inom strategin för romsk inkludering 	70. The Right to Health Care in Armed Conflict 	71. Hälsosamt klimat?
14.00–14.30	Paus									
14.30–16.00	72. Racism in Health-care 	73. Vad är ojämställd hälsa i dag och vad får det för effekter? 	74. Climate change, Displacement and the Effects on Human Rights 	75. Utifrån mitt perspektiv! Barns, ungas och patienters perspektiv på frågor om asyl, psykisk (o)hälsa och kränkningar i vården. 	76. Skuggsyskon – en gripande pjäs av Östra Teatern 	77. Human Rights in Refugee Camps – Whose Responsibility? 	78. What Can a Company do to Strengthen the Right to Health? 	79. Om religion, andlig vård och existentiell hälsa 	80. Ett självalt liv fritt från våld – en förutsättning för en god hälsa 	81. Barnets rätt att leva i existentiell trygghet

 = Seminariet tolkas till teckenspråk

 = The seminar will be held in English

SCHEMA LÖRDAG

LOKAL Platser	Crusellhallen 1200 / 760				
10.00-11.00	82. The Human Cost of Consumption 				
11.00-11.30	Paus				
LOKAL Platser	Musikalen 250	Operan 150	Spegelsalen 120	Studion 120	Verdefojén 120
11.30-12.30	83. Rätten till hälsa – även för resurssvaga	84. Where is the Feminist Perspective in Swedish Arms trade? 	85. Ordfront's Yearly Democracy Award: Sentenced to Prison for Saving Lives 	86. Tjevers psykiska ohälsa – en konsekvens av killars våld 	87. Hur förhindrar vi att barn dör i konflikter som Jemen?
12.30-13.00	Paus				
13.00-14.00	88. Hat, hot, utsatthet och ohälsa – en opinionsbildares vardag	89. Women's Voices for Peace in Yemen 	90. Hur inskränks rätten till hälsa av ofrivillig migration?	91. Psykosocialt stöd som stärker fredsbygget i Colombia	92. Unga med självskadebeteende och rätten till psykisk hälsa
14.00-14.30	Paus				
14.30-15.30	93. Folkbilda om folkhälsa! Så slår vi hål på hälsomyter och når utsatta grupper 	94. Building Peace from Below 	95. Making the Cut: Global Surgery for Everyone's Right to Health 	96. Existentiell hälsa - en rättighet för alla 	97. Könsbaserat våld både här och »där«
15.30-16.00	Paus				
LOKAL Platser	Crusellhallen 1200 / 760				
16:00-16:45	98. Alexandra Pascalidou ger mammorna en röst 				

 = Seminariet folkas till teckenspråk

 = The seminar will be held in English
MÄNSKLIGA
RÄTTIGHETSDAGARNAS

egna seminarier:

01. INVIGNING
Torsdag 09:00-10:0002. MEDICINE – ESSENTIAL BUT
INEQUITABLY AVAILABLE
Torsdag 10:30-12:0032. CLOSING THE GAP
IN ONE GENERATION
Torsdag 16:30-17:3042. FOOD, CLIMATE CHANGE
AND OUR FUTURE
Fredag 09:00-10:0062. HUR TILGODOSER VI RÄTTEN TILL
HÄLSA FÖR PERSONER I MISSBRUK
OCH BEROENDE?
Fredag 13:00-14:0077. HUMAN RIGHTS IN REFUGEE CAMPS
– WHOSE RESPONSIBILITY?
Fredag 14:30-16:0072. RACISM IN HEALTHCARE
Fredag 14:30-16:0082. THE HUMAN COST OF CONSUMPTION
Lördag 10:00-11:0098. ALEXANDRA PASCALIDOU GER
MAMMORNA EN RÖST
Lördag 16:00-16:45

Välkomna!

MR
DAGARNA

MISSA INTE

FÖRENINGEN ORDFRONT'S
SEMINARIER PÅ MR-DAGARNAMEDICINE – ESSENTIAL BUT
INEQUITABLY AVAILABLE
Torsdag 14 november 10:30-12:00 CrusellhallenBB-KRISEN
Torsdag 14 november 14.30-15.00 Stora scenWHO CARES ABOUT THE OLD AND ILL?
Fredag 15 november 10:30-12:00 CrusellhallenORDFRONT'S YEARLY DEMOCRACY AWARD:
SENTENCED TO PRISON FOR SAVING LIVES
Lördag 16 november 11:30-12:30 SpegelsalenBESÖK OSS OCKSÅ PÅ UTSTÄLLARTORGET,
monternummer M1

Lisa Bjurwald

Pieter-Jan van Eggermont

MEDICINE
– ESSENTIAL BUT INEQUITABLY AVAILABLE

Pieter-Jan van Eggermont works as Humanitarian Advisor for the Swedish section of MSF. He started as a field worker for MSF in Angola early 2000s, and currently follows a variety of policy issues around access to health care and treatment as well as humanitarian access in insecure environments. He has followed a variety of MSF field projects and conducted trainings of MSF field staff.

FÖRENINGEN ORDFRONT – för en bred
sambandsdebatt, demokrati och människors lika värde

ORDFRONT

STORA SCEN		 = Seminariet tolkas till teckenspråk	 = The seminar will be held in English
10.30-11.00	Fokus kvinnors hälsa i Piteå – från siffror till aktiviteter Piteå kommuns arbete med att synliggöra och förbättra hälsan hos kvinnor, både utifrån ett medborgar- och medarbetarperspektiv. Medverkande: Helena Lindehag, Lena Sturk		Arrangör: Piteå kommun
11.00-11.30	 En nyanserad bild av ungdomars psykiska hälsa Snedvridna rapporter om psykisk ohälsa bland unga kan leda till att ungas mående medikaliseras och insatser som ska främja psykisk hälsa hamnar snett. Medverkande: Sofia Kvist Lindholm		Arrangör: Studieförbundet Bilda
11.30-12.00	 Språktolk i vården – en mänsklig rättighet? Ett seminarium om språktolkning inom hälso- och sjukvården som en fråga om mänskliga rättigheter. Medverkande: Micaela Nilsson, Selma Gusic		Arrangör: Kunskapscentrum migration och hälsa, Region Skåne
12.00-12.30	 Äldres psykiska och fysiska hälsa Arvsfonden har en pågående satsning för att främja äldres psykiska och fysiska hälsa. Vi riktar oss särskilt till personer med funktionsnedsättning och kommer att ha minst ett pågående projekt på scenen. Medverkande: Kristina Nordin, Catrin Fryklund		Arrangör: Arvsfonden
12.30-13.00	Våld mot barn – ett folkhälsoproblem? Många barn är med om våld under sin uppväxt. Seminariet ger exempel på hur man bör inkludera barn i forskning och för att beskriva hur våld är att beteckna som ett folkhälsoproblem. Medverkande: Erica Mattelin		Arrangör: Barnafrid
13.00-13.30	Behövs mer religiös läskunnighet i Sverige? Religion är inte bara en fråga för troende! I ett Sverige som präglas av ett nytt religiöst landskap behövs ökade kunskaper om vad religion betyder för människor på flera plan. Medverkande: Max Stockman, Petter Jakobsson		Arrangör: Myndigheten för stöd till trossamfund och Sveriges missionsråd
13.30-14.00	Alla ska ges möjlighet till egen försörjning Varaktig Inkludering i Samhälle och Arbetsmarknad (VISA) syftar till att stötta individer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd närmare självförsörjning och även till att öka kunskapen om målgruppen. Medverkande: Linn Karlsson		Arrangör: Linköpings kommun
14.00-14.30	Spelvärlden på nätet – gemenskap vs kränkningar För de allra flesta unga betyder spelens värld underhållning, vänskap och gemenskap, men det finns också en mörkare baksida som innebär kränkande ord och en tuff jargong.	Medverkande: Anna-Carin Wettfors, Max Horttanainen	Arrangör: Stiftelsen Friends
14.30-15.00	BB-krisen Ett samtal med Lisa Bjurwall, författare och journalist om den svenska förlossningsvården. Medverkande: Lisa Bjurwall		Arrangör: Föreningen Ordfront
15.00-15.30	 Tillgång till hyresbostad utan diskriminering Hyresvärdar får inte diskriminera när de hyr ut bostäder. Hur kan urvalet av bostadssökande gå till? När kan utyrningskriterier vara diskriminerande? Medverkande: Anna Eriksson, Cecilia Asklöf		Arrangör: Diskrimineringsombudsmannen
15.30-16.00	 Arbete och fritid för personer med funktionsnedsättning Arvsfondsprojektet LikaOlika skapade tio arbetstillfällen som ledsagare vid Universitetssjukhuset i Linköping. Mötesplatsen blev efter projektets slut en del av Linköpings kommuns fritidsverksamhet. Medverkande: Agneta Lindqvist, Susanna Ahlström		Arrangör: Funktionsrätt Östergötland
16.00-16.30	 Regnbågsbibliotek Västerbotten I seminariet presenteras metoder för hur bibliotek kan motverka diskriminering av hbtq-personer och arbeta aktivt mot hbtq-fobi, genom att lyfta hbtq-perspektivet. Medverkande: Christer Edeholt		Arrangör: Regionbibliotek Västerbotten
16.30-17.00	 Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för alla Alla människor har rätt att fatta beslut om sina egna kroppar och ha tillgång till hälso- och sjukvård. Vi berättar hur vi arbetar inom området och om forskningen om sexuella övergrepp, sexuell exploatering och sex som självskada.	Medverkande: Cecilia Fredlund, Roger Petersson, Sari Asa Nikolaisen	Arrangör: Region Östergötland
17.00-17.30	Att jobba med Traumarehabilitering utifrån ett Rättighetsperspektiv Att ha ett rättighetsperspektiv innebär att erkänna våra patienter, bland andra papperslösa, som rättighetsbärare och det offentliga som skyldighetsbärare. Ett rättighetsperspektiv omorienterar vår psykologiska praxis i arbetet med bland andra papperslösa ungdomar.	Medverkande: Cristian Peña	Arrangör: Rädda Barnens Centrum för Stöd och Behandling

GLOBALA SCENEN		 = Seminariet tolkas till teckenspråk	 = The seminar will be held in English
10.30-11.00	Quiz: Vad kan du om global hälsa? Vilka är de största hälsoproblemen i världen? Var sker de snabbaste framstegen? Hur hänger rätten till hälsa ihop med fattigdom, fred, klimat och jämställdhet? Utmana dina vänner eller kollegor i vårt quiz!		Arrangör: Föreningen för utvecklingsfrågor (FUF)
11.00-11.30	Farligt arbete inom turistindustrin Drömdestinationen kan vara en mardröm för arbetstagarna. Flera av de platser vi svenskar helst reser till är världens värsta länder att jobba i.		Arrangör: Schyst resande
11.30-12.00	Prostitution – ett globalt hot mot kvinnors & tjejs hälsa Roks ordförande Jenny Westerstrand berättar om hur den globala rörelsen, benämnd som »sexarbetarrörelsen«, använder språket för att normalisera prostitution.		Arrangör: Riksorganisationen för Kvinno och Tjejjourer i Sverige (Roks)
12.00-12.30	Förändringen i Etiopien Medverkande: Peter Alestig, författare		Arrangör: Ordfront förlag
12.30-13.00	Extrainsatt program Se vidare information på plats eller på vår webb.		
13.00-13.30	Klimatet är inte könsneutralt Medverkande: Mina Jhowry		Arrangör: ActionAid
13.30-14.00	Att kämpa mot diskriminering och fattigdom Det finns individer som fastnar i ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd. Åtgärder mot diskriminering leder även till att fattigdom minskar, visar en ny EBA-rapport. Hur bedrivs antidiskrimineringsarbete inom svenskt bistånd idag?		Medverkande: Mats Hårsmar Arrangör: Expertgruppen för Biståndsanalyser
14.00-14.30	 Transspecific health care a pipe dream for Trans asylum seekers The right to healthcare is a universal human right yet for the many Trans-gender people living in Sub Saharan Africa remains a pipedream. 32 countries in Sub Saharan Africa have draconian laws that criminalise same sex consensual acts. These laws perpetuate violence discrimination and stigma		by both state and non-state actors further pushing Trans minorities underground to the detriment of their health and wellbeing. Arrangör: Queerstion Media
14.30-15.00	Hur lyckas vi minska könsstympning? Ungefär 3,5 miljon flickor utsätts varje år för könsstympning. I detta seminarium berättar företrädare för Tostan Sverige och UNICEF Sverige hur deras organisationer arbetar för ett slut på sedvänjan. Medverkande: Anne Charlotte Ringquist, Karin Strömstedt Johansson		Arrangör: UNICEF Sverige
15.00-15.30	Säkerhet för dig och dina medarbetare på riskfyllda reportage och resor Blankspot och Metis delar sin erfarenhet och kunskap om personlig säkerhet på farliga uppdrag. Kunskaper av stort värde som är direkt applicerbara även för lokala journalister och nätverk.		Medverkande: Martin Schibbye, Joakim Medin, Magdalena Lind. Arrangör: BlankSpot
15.30-16.00	Funk i ett globalt perspektiv - FN frågor och arbete mot diskriminering Independent Living - en världs rörelse för människor med normbrytande funktionalitet arbetar med FN-frågor och alternativrapportering samt för mänskliga rättigheter. Medverkande: Jamie Bolling, Ola Linder		Arrangör: Independent Living Institute
16.00-16.30	Visa civillikage – lär dig agera Civillikage innebär att ha mod att stå upp för sin mening även när det innebär en personlig risk. Hur kan vi säga ifrån på ett dagligt plan mot förtryck? Miniseminarier presenterar nya perspektiv. Medverkande: Sandra Eriksson		Arrangör: Kristna Fredsrörelsen och Studieförbundet Bilda
16.30-17.00	Om HBTQI personers rättigheter och hälsa i Turkiet I Turkiet förföljs och trakasseras människor pga sin könsidentitet. HBTQI rörelsen i Turkiet behöver omvärldens stöd nu mer än någonsin. Medverkande: Erdal Demirdağ, Zarathustra Acat		Arrangör: Amnesty International
17.00-17.30	 Psychosocial Wellbeing – Experiences of being a Christian in Pakistan and a Muslim in Sweden A meeting with a woman from Pakistan and a man from Sweden who will share their experiences of vulnerability of being in a minor group in the society. How is their psychosocial wellbeing affected by this?		Medverkande: Hasnain Govani, Jennifer Jag Jivhan, Görel Byström Arrangör: Equeniakyrkan i samverkan med Svenska Missionsrådet (SMC)

STORA SCEN

= Seminariet tolkas till teckenspråk

= The seminar will be held in English

9.00-9.30	Psykoaterapi - jämlik tillgång & inte en plånboksfråga Andelen människor som söker behandling för psykisk ohälsa växer. Trots att psykoaterapi är en verksam behandling är tillgången begränsad, ibland mycket dyr och ojämnt fördelad över landet. Medverkande: Liselotte Lökken Svärd, Lars Gustafsson	Arrangör: Akademikerförbundet SSR/ Psykoaterapeutföreningen
9.30-10.00	Klimatoro och framtidstro Har du ångest? Inspireras du av Greta Thunberg som klev ur sängen och agerade? Kanske både och?! Lyssna på samtal mellan en psykolog och en aktivist! Medverkande: Hans Landeström, Jenny Carlenius, Frida Gårdmo	Arrangör: Svenska kyrkan, Linköpings stift
10.00-10.30	Hur påverkar antiziganism romers livsvillkor idag? Länsstyrelsen i Stockholm samtalade med personer med romsk språk- och kulturkompetens som kommer att berätta om hur antiziganism kan påverka romers vardag och rätten till en god hälsa. Medverkande: Abedin Denaj, Emmy Bornemark, Jeanette Ohlsson,	Karin Junehag Källman, Maria Bogeblad, Mirelle Gyllenbäck Arrangör: Länsstyrelsen i Stockholm
10.30-11.00	Piteå MR kommun Ett prioriterat mål för hela den kommunala verksamheten är »En samhällsgemenskap med mångfald som grund« Målet har sin grund i mänskliga rättigheter. Arbetet för målet har under några år utgått från handlingsplan och riktlinjer till att nu bygga en stabil plattform i hela Piteå som samhälle	för »Ett Piteå för alla«. Arrangör: Piteå kommun
11.00-11.30	Hur kan du fatta beslut för barns bästa? Lyssna på medverkande i UR:s nya serie <i>Rättighetsbärarna</i> och få konkreta tips på vad du kan göra för att värna barns rättigheter när du fattar beslut. Medverkande: Danjel Nam, Helene Näslund, Medverkande ungdomar från UR:s serie <i>Rättighetsbärarna</i>	Arrangör: Utbildningsradion
11.30-12.00	Gemenskap ger bättre hälsa Gemenskap och delaktighet är viktiga faktorer för äldres hälsa. Resurspoolen har under 25 års tid arbetat ideellt för att skapa kontakter mellan människor. Vi vill med det här samtalet belysa vad gemenskap betyder för god hälsa.	Medverkande: Siv Nordquist, Lars Linebäck Arrangör: Resurspoolen frivilliga uppdrag i Linköping
12.00-12.30	Barnets rätt till delaktighet och inflytande Om mindre än två månader blir Barnkonventionen svensk lag vilket kommer stärka att barnets mänskliga rättigheter. Men vad innebär det egentligen för barnets rätt till delaktighet i sin egen vård? Medverkande: Peter Almgren	Arrangör: Bris
12.30-13.00	Mänskliga rättigheter och rätt till hälsa för studenter Mänskliga rättigheter och rätt till hälsa för alla studenter vid Sahlgrenska Akademien. Inspirerande föreläsningar och gruppövningar om likabehandling. Medverkande: Elisabet Lönnermark, Lena Oxelmark	Arrangör: Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien
13.00-13.30	Våldets konsekvenser för hälsan Kvinnojouren Ellinor och Tjejjouren Beata möter varje dag våldsutsatta kvinnor. Vi frågar oss varför dessa kvinnor och våldet blir osynligt inom vården och övriga samhället. Medverkande: Elisabeth Algborn, Katarina Strömfelt	Arrangör: Kvinnojouren Ellinor och Tjejjouren Beata
13.30-14.00	Att odla sig ur arbetslöshet Drivbänk är en verksamhet för personer som är arbetssökande och intresserad av att arbeta inom odling eller café & restaurang. Verksamheten varvar teori och praktiskt arbete, där innehållet utgår från individuell utveckling.	Medverkande: Johanna Hedberg, Louise Ridderström Arrangör: Linköpings kommun
14.00-14.30	Ökar livskvaliteten om man går i studiecirkel? Varje år deltar 70000 personer med olika bakgrund, ålder och förutsättningar i en studiecirkel. Vad ger det deltagarna och hur påverkas samhället?	Arrangör: Folkbildningsrådet
14.30-15.00	Diskriminering – vad ska skolan göra? Vilka är skolans skyldigheter att arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering? Vilken är elevens roll i arbetet? Medverkande: Gustav Staaf, Sara Lemouré	Arrangör: Diskrimineringsombudsmannen
15.00-15.30	Jag kan och hör till! Om skolavhopp och skolmisslyckanden Projektet #jagmed presenteras och vi utgår ifrån ungdomarnas berättelser och ringar in vad skolan kan göra för att alla ungdomar ska klara sin utbildning och få bra förutsättningar till ett gott liv. Medverkande: Josefin Brude Sundin, Lasse Jonsson	Arrangör: Region Östergötland
15.30-16.00	Rätt från början – ett projekt om universell utformning Universell utformning handlar om att göra rätt från början – att tjänster, produkter och miljöer redan från början utformas så att samhället blir så tillgängligt som möjligt. Medverkande: Agneta Lindqvist, Emil Erdtman	Arrangör: Funktionsrätt Östergötland i samverkan med Funktionsrätt Sverige

GLOBALA SCENEN

= Seminariet tolkas till teckenspråk

= The seminar will be held in English

9.00-9.30	Dilemmaspelet: Att fly är ingen utflykt Många känner till att miljontals människor är på flykt från sina hem. Med Dilemmaspelet vill vi öka förståelsen för vad det kan innebära att vara på flykt.	Arrangör: Röda Korsets Ungdomsförbund
9.30-10.00	Fredsutbildning som metod CISV utbildar och inspirerar handling för en fredligare värld. Upplev och lär dig mer om vår fredsutbildning för barn och unga. Medverkande: Vendela Storkamp	Arrangör: CISV Sweden
10.00-10.30	Skyddet för sjukvård i väpnad konflikt Vilka regler skyddar sjukvården under väpnad konflikt? Vad har de för betydelse för tillgången till sjukvård i konfliktdrabbade länder?	Arrangör: Svenska Röda Korset
10.30-11.00	Palestina - Solidaritet och motstånd Palestinagruppernas ordförande Anna Wester berättar om sitt senaste besök på Västbanken och Gaza i somras. Om situationen samt vikten av internationell solidaritet som en del i motståndet mot ockupation och förtryck.	Arrangör: Palestinagrupperna
11.00-11.30	Women's Rights and Human Rights – My Experience Jahanara Nuri is the safe haven artist in Linköping since 2018. She is a human rights activist from Bangladesh. She is also a writer and film maker. Medverkande: Jahanara Nuri	Arrangör: Linköpings kommun
11.30-12.00	Västsahara – en vit fläck på kartan Journalister i det av Marocko ockuperade Västsahara förtrycks och organisationer vittnar om minskat demokratiskt utrymme för civilsamhället i världen.	Medverkande: Anna Stenvinkel, Erik Halkjaer, Nazha El Khalidi, Frida Dunger Johnsson Arrangör: Emmaus Stockholm, Tidskriften Västsahara, Brödet och Fiskarna
12.00-12.30	Social trygghet och maskulinitet Om män involverades i fattigdomsbekämpning, kopplat till sociala trygghetsystem, skulle vi kunna uppnå mer jämställdhet, enligt en ny EBA-rapport.	Arrangör: Expertgruppen för Biståndsanalys
12.30-13.00	Female small-scale farmers are severely affected by new seed laws Lucinda Tomo is one of the farmers affected when Mozambique introduces new laws that limit the use of local seeds. What are the long-term consequences? Participants: Lucinda Tomo	Arrangör: Afrikagrupperna
13.00-13.30	Ryssland & Qatar för Mänskliga Rättigheter Elektrikerförbundet genomför tillsammans med den internationella bygg och trä federationen (BWI) arbetsmiljöinspektioner på byggarbetsplatser inför VM i Qatar och jobbar för organisering av arbetskraften. Medverkande: Jonas Eriksson	Arrangör: Svenska Elektrikerförbundet
13.30-14.00	Stop Killer Robots! Fully autonomous weapon also known as »killer robots« have the ability to engage and select targets without any human involvement. The African section of International Women's League for Peace and Freedom call for an international prohibition of killer robots.	Participants: Guy Feugap Organizer: Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet
14.00-14.30	Självupplevd reproduktiv hälsa och vårdbehov bland gravida kvinnor med romsk bakgrund i Rumänien Syftet med projektet är att utforska självupplevd reproduktiv hälsa och vårdbehov bland gravida kvinnor med romsk bakgrund i Arad, Rumänien där mödradödligheten är jämförbar med länder i Afrika söder om Sahara och Asien.	Medverkande: Solvig Ekblad Arrangör: White Ribbon Alliance for Safe Motherhood
14.30-15.00	Hälsa i en global värld – en mänsklig rättighet även för äldre God hälsa är en grundläggande rättighet för alla människor och gör det möjligt för äldre att leva ett aktivt liv och behålla en god hälsa längre i livet. Vi samtalade om ett globalt äldreperspektiv på hälsa. Medverkande: Alfhild Petrén, Thomas Hammarberg	Arrangör: PRO Global
15.00-15.30	Flyg betyder liv för människor i många områden bl.a. i Kongo MAF i samverkan med lokala sjukhus och organisationer i D.R Kongo möjliggör ett effektivare arbete för att nå utsatta människor vilket är en förutsättning för att nå FN-målen. Medverkande: Eva Jonson, Samuel Belter, Lars-Erik Wallhagen	Arrangör: MAF Sweden
15.30-16.00	MENSKLIGA RÄTTIGHETER ÄR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER Vilka utmaningar kopplade till mens står vi inför idag och hur kan vi i framtiden säkerställa att menstruerandes behov tillgodoses? Välkommen på ett mensigt seminarium med globalt perspektiv. Medverkande: Hanna Hellström, Rebecka Hallencreutz	Arrangör: MENSEN – forum för menstruation och My Period is Awesome

STORA SCEN

= Seminariet tolkas till teckenspråk

= The seminar will be held in English

11.00-11.30	Gammal tant behöver större slant Tantpatrullen är en aktionsinriktad kvinnoorganisation, som kräver ett nytt pensionssystem. Antalet fattigpensionärer ökar för varje år och 80%, av dagens nära 300 000, är kvinnor. Vårt motto: Gammal tant behöver större slant!	Arrangör: Tantpatrullen
11.30-12.00	Hur skapar vi hållbar aktivism bland organiserade minoritetsgrupper? Om långvarig stress, utbrändhet och psykosocial hälsa bland organiserade minoritetsgrupper. I detta miniseminarium delar vi med oss av tips och metoder för att skapa hållbara aktivister. Medverkande: Ayaan Goobe	Arrangör: Ibn Rushd Studieförbund
12.00-12.30	Läsa för livet och Biblioterapi – samtal om livsomvälvande händelser genom det skrivna ordet Läsa för livet är ett projekt som använder sig av biblioterapeutiska metoder och vänder sig till olika målgrupper som vill samtala om livsomvälvande händelser utifrån det skrivna ordet.	Medverkande: Inger Händestam Arrangör: Sensus studieförbund
12.30-13.30	The role of stories in advancing human rights in a polarized age The founding members of Voices Between: Stories Against Extremism discuss the author's role in defending and advancing HR in a polarized age. Participants: Derek B. Miller, Julie Lindahl, Rachel Kadish	Organizer: Nämnden för statligt stöd till trossamfund
13.30-14.00	IMAGINE (what we can do) vill minska gapet Vi vill skapa fler mänskliga möten och försöka minska gapet mellan olika människor. Hur påverkar våra aktiviteter hälsa och välbefinnande? Medverkande: Anisa Ahmed, Bushra Hassan, Eva Lundgren Stenbom, Luul Ali Arabow, Marc Fu Zhao, Najwa Almadi	Arrangör: IMAGINE (what we can do)
14.00-14.30	Antirasism ur ett intersektionellt perspektiv Min Skola är PeaceWorks antirasistiska projekt som arbetar med att lyfta normkritik som en naturlig del av skolan. Syftet med projektet är att stärka skolor i deras redan existerande värdegrundsarbete, minska våldsuttryck och trakasserier samt öka elevernas känsla av trygghet.	Medverkande: Matilda Bergenudd Arrangör: PeaceWorks Sweden
14.30-15.00	Rätten till kultur i kriminalvården I projektet »Kreativa processer inom Kriminalvården«, får intagna möta konstnärligt skapande och hitta sina egna resurser. Riksskådebanan vill med detta projekt söka upp några av dem, som står längst från tillgång till kultur. Medverkande: Thomas Ekbohm, Ann Mari Engel	Arrangör: Riksskådebanan
15.00-15.30	Diskriminering ett hinder för jämlik hälsa och vård? Kan diskriminering på strukturell eller individnivå vara hinder för bättre hälsa? Hur motverkar vi i så fall detta och säkerställer att fler får den hälsa de har möjlighet till? Medverkande: Elias Ibrahim	Arrangör: Byrån mot diskriminering i Östergötland
15.30-16.00	Rätt till vård - en mänsklig rättighet, även för utsatta EU-medborgare! Enligt EU-rätten ska EU-medborgare få samma vård i ett annat EU-land som i sitt hemland. Men vad blir då konsekvensen för dem som på grund av diskriminering saknar sjukförsäkring i sina hemländer...? Medverkande: Johanna Westeson	Arrangör: Amnesty International

FOTO: EVELINA RÖNNBÄCK

GLOBALA SCENEN

= Seminariet tolkas till teckenspråk

= The seminar will be held in English

11.00-11.30	Being young in South Africa – A struggle against violent norms Paolos, Kim and Nkosi live in Johannesburg where poverty and violence are a part of many young South Africans' everyday life. Join them and listen to their stories of struggle for a better life.	Organizer: Rädda Barnen
11.30-12.00	Medicines and human rights – a global perspective There are several aspects to human rights and the usage of medicines. This seminar will cover the topics of access to medicines, antibiotics resistance and falsified and substandard medicines. Participants: Andrew Bambala	Organizer: Farmaceuter utan Gränser
12.00-12.30	Hälsa och entreprenörskap går hand i hand Ekonomisk egenmakt och jämställdhet är förutsättningar för en god hälsa – och tvärtom – och är därmed också ett fundament i effektiv fattigdomsbekämpning. Medverkande: Sara Almström	Arrangör: Hand in Hand Sweden
12.30-13.00	Sustainable activism – to keep burning without burning out A discussion about activism and the sustainability of ourselves and others. With activists and experts we discuss how to tackle the long term commitment required by the complex issues facing the world today by practicing self-care and mutual support.	Participants: Ageravolontär, Linnea Dunne, Representant från LSU, HEL-projektet Organizer: Act Svenska kyrkan
13.00-13.30	Sex, hälsa och SRHR i Latinamerika Kom och lyssna på hur vi arbetar med hälsofrågor kopplade till Sexuella och reproduktiva rättigheter i Latinamerika. En kontinent där våld och diskriminering på grund av kön, ursprung och sexuell läggning, tyvärr är en vardag för många.	Arrangör: Svalorna Latinamerika
13.30-14.00	To overthrow a dictator – women's crucial role in Sudan After decades of oppressive laws that prevented women to act and dress freely in Sudan, it was the women of Sudan who stood at the center of the peaceful protests against Sudan's dictator Omar al-Bashir. Participant: Ikhlas Mahmoud	Organizer: Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet
14.00-14.30	Hunger, näring och rätten till hälsosam mat Hälsosamma livsmedel med hänsyn till människor och djur utan att förstöra klimat och miljö. Hur svårt ska det vara? Medverkande: Catarina Antikainen, Hanna Dahlström	Arrangör: FIAN Sverige
14.30-15.00	Campaigning for Change This session is about freeing the mind and heart to take action towards human rights and dignity. This seminar will focus on presenting the five practices of community organizing documented by Professor Marshall Ganz at Harvard Kennedy School.	Participants: Mais Iqrsusi Organizer: Diakonia
15.00-15.30	Bhopal – gasutsläppet som orsakade tusentals dödsfall Det är 35 år sedan katastrofen inträffade men än idag utgör föroreningar och kemikalier förödande hälsorisker för lokalbefolkningen. Medverkande: Nausheen Khan, Rachna Dhingra	Arrangör: Amnesty International
15.30-16.00	Mordet på Zaida Catalán Medverkande: Staffan Lindberg, författare	Arrangör: Ordfront förlag

FOTO: EVELINA RÖNNBÄCK

Hur mår du?

Inget är för stort. Inget är för litet.
I kyrkan får allt i livet plats. Inre och yttre hälsa berör hela människans existens.

Ljusvandring

Ljuständning och manifestation för FN:s barnkonvention. Ta med din egna lykta.

Torsdag 16.00
Plats: utanför Domkyrkan

Sing-along

Sing-along-konsert med S:t Lars After work-kör.

Torsdag 17.00
Plats: S:t Lars kyrka

Barnmusikal

Moder Jord och Mr Fnatt – en musikal om barnkonventionen med barnkörer från Linköpings stift.

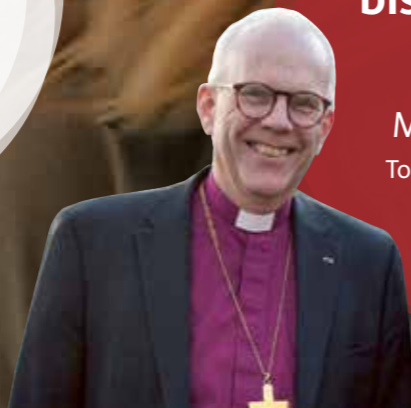
Torsdag 17.00
Plats: Domkyrkan

Träffa biskop Martin Modéus!

MONTER M 21

Torsdag 14 november
14.00-15.00

Välkommen!

Miss a inte Svenska kyrkans seminarier!

Suicidprevention och ungas psykiska ohälsa

Den som lider av psykisk ohälsa eller har självmordstankar har ofta stora existentiella behov. Dessa har kyrkan unika resurser att möta. Vi

berättar om vårt arbete med ungas psykiska hälsa och suicidprevention.

Torsdag 15:00–16:00
Plats: Duetten

Människors egen kraft att tillsammans resa sig ur en kris

En fördjupad inblick i vad psykosocialt stöd innebär i relation till en holistisk syn på hälsa och hur det kan utformas rent praktiskt.

Ett samtal mellan praktiker internationellt och nationellt.

Fredag 13:00–14:00
Plats: Solot

Barnets rätt att leva i existentiell trygghet

Barnkonventionen blir lag i Sverige 2020. Hur kommer Sverige säkerställa att barnet får sin rätt till andlig utveckling tillgodosedd? Kommer den

nya lagen påverka kommunens arbete bland barn och unga?

Fredag 14:30–16:00
Plats: Duetten

Existentiell hälsa – en rättighet för alla

Exempel på arbete med existentiell hälsa, samt utmaningar och hinder för att alla människor ska få sin rätt till existentiell hälsa respek-

terad. Vilken roll kan Svenska kyrkan, tillsammans med andra religiösa traditioner, spela?

Lördag 14:30–15:30
Plats: Studion

Hållbar aktivism – om att engagera sig långsiktigt

Lördag 12:30–13:00
Plats: Globala scenen

MINI-SEMINARIUM

Klimatoro och framtidstro – hur går de ihop?

Fredag 09:30–10:00
Plats: Stora scen

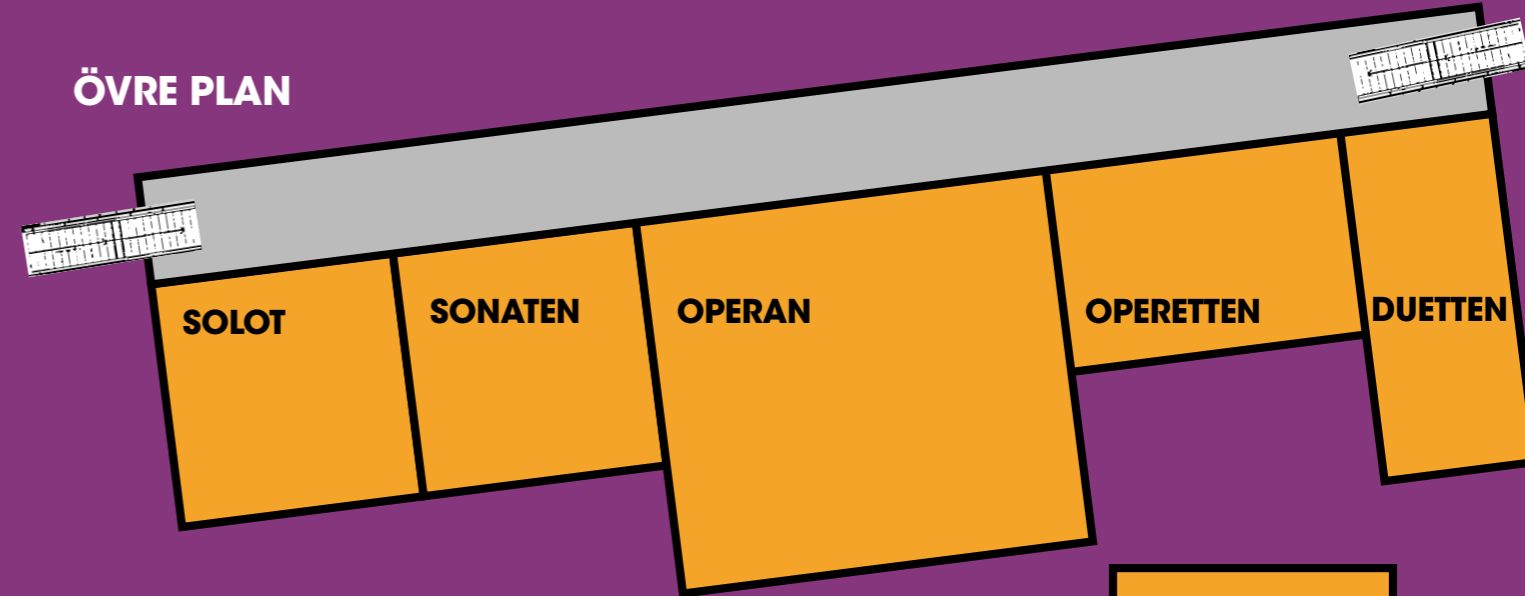
Svenska kyrkan

UTSTÄLLARE

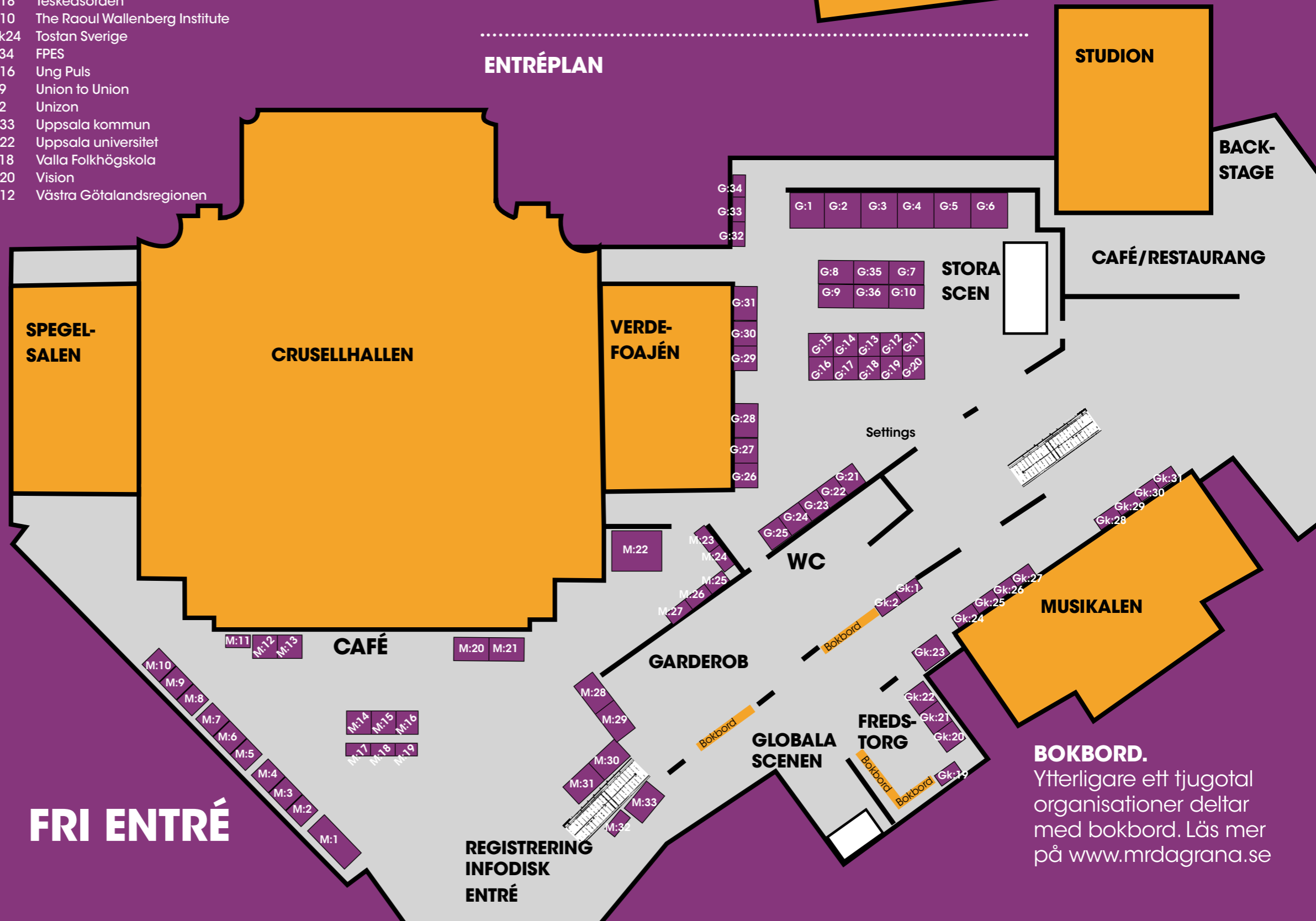
- M2 Act Svenska kyrkan
- M13 Akademikerförbundet SSR
- M14 Amnesty International
- G14 Arvsfonden
- M27 Astma- och allergiförbundet
- G20 Bildningsförbundet Östergötland/
Folkbildarforum
- G35 BlankSpot
- M8 Bris
- G32 Byrån mot diskriminering
Östergötland
- Gk30 Centralasiengrupporna
- Gk19 CISV
- G21 Civil Rights Defenders
- M11 Dalsskolan folkhögskola
- M7 Diakonia
- G1 Diskrimineringsombudsmannen (DO)
- G19 Emmaus Stockholm
- G29 Endometriosföreningen
- G10 Enskilda Högskolan Stockholm
- Gk21 Equmeniakyrkan + PMU
- G24 Erikshjälpen
- G12 Folkuniversitetet
- M4 Fonden för mänskliga rättigheter (MR-fonden)
- Gk2 FreeZone
- M24 Funktionsrätt Östergötland
- G3 Funktionsrätt Sverige
- G23 Föreningen för Fairtrade
- M1 Föreningen Ordfront & DemokratiAkademin
- M9 Göteborgs universitet
- M6 Ibn Rushd studieförbund
- Gk25 IM, Individuell Människohjälp
- M19 Kammarkollegiet
- G27 KFUM Funkis
- Gk28 Kvinnojouren Ellinor och Tjejouren
+ Kvinnojouren Beata
- G26 Lika Unika Akademi
- M28 Linköpings kommun
- M15 Linköpings Stadsmission
- M31 Linköpings universitet
- G33 Liquid
- M30 Länsstyrelsen i Östergötland
- G31 Länsstyrelserna
- Gk22 MAF-Sweden
- Gk29 Make Equal
- G13 Myndigheten för stöd till trossamfund
- M26 NEURO-Förbundet Östergötland
- Gk26 Palestinagrupperna
- G30 Patientnämnden och Centrum för Sällsynta
Diagnoser
- G4 Piteå kommun
- G5 Projekt Barnets bästa vid återvändande/
Strömsunds kommun
- G8 Region Jönköpings län
- M29 Region Östergötland
- Gk23 Reportrar utan gränser
- Gk31 Resurspoolen Frivilliga Uppdrag i Linköping
- G16 RFSU
- G25 Riksteaterns Tyst Teater
- M25 Rätt till vård-initiativet
- G17 Rättighetsfokus
- Gk20 Schyst resande
- M5 Sensus studieförbund

- G7 Statens institutionsstyrelse
- M3 Stifelsen Friends
- G28 STIL
- G6 Studieförbundet Bilda
- G36 Studieförbundet Vuxenskolan och SPF Senioren
- G11 Svalorna
- M17 Svensk sjuksköterskeförening
- Gk27 Svenska Esperantoförbundet
- M21 Svenska kyrkan/Stiftet och Linköpings domkyrkopastorat
- M23 Sveriges Dövas Ungdomsförbund, BOUJT
- G15 Sveriges kommuner och landsting (SKL)
- G22 SWEDO
- Gk1 Taliita/Reality Check
- M18 Teskedsorden
- M10 The Raoul Wallenberg Institute
- Gk24 Tostan Sverige
- G34 FPES
- M16 Ung Puls
- G9 Union to Union
- G2 Unizon
- M33 Uppsala kommun
- M22 Uppsala universitet
- G18 Valla Folkhögskola
- M20 Vision
- M12 Västra Götalandsregionen

ÖVRE PLAN

ENTRÉPLAN

BOKBORD.
Ytterligare ett tjugotal organisationer deltar med bokbord. Läs mer på www.mrdagrana.se

FRI ENTRÉ

Vad händer på mässan?

Under Männsliga Rättighetsdagarna arrangeras inte bara runt hundra längre programpunkter utan forumet erbjuder också en hel del intressanta seminarier och utställningar på mässområdet. Och det bästa av allt, det är helt gratis för besökarna!

Fredstorget

Är du intresserad av att lära dig mer om globala freds- och konflikfrågor? Då ska du ta en tur förbi vårt Fredstorg som är placerat på mässområdet på nedre plan på Konsert & Kongress. Här kan du möta organisationer som arbetar med internationellt utvecklingsarbete, fred och säkerhet och även lyssna på en hel del intressanta föreläsare på vår globala scen. På Fredstorget kan du även ta del av metoder och handfasta tips i civilkurage och fredsfrämjande arbete.

Ett urval av seminarier som arrangeras på Globala scenen:

Visa civilkurage - lär dig agera

Ryssland & Qatar för Männsliga Rättigheter

Skyddet för sjukvård i väpnad konflikt

Campaigning for Change

Palestina - solidaritet och motstånd

Hon lyfter kvinnors roll i fredsförhandlingarna i Sudan

Sommaren 2019 målades sociala medier blå för att uppmärksamma situationen i Sudan. Under våren ledde fredliga protester till att diktatorn Omar al-Bashir avsattes och under sommaren fortsatte protesterna då folket krävde civilt styre. I centrum för dessa protester stod Sudans kvinnor. I juni utförde den sudanesiska polisen och militären en massaker mot sitt eget folk - 100 personer mördades och åtminstone 300 skadades. I nuläget har fredsavtal och förhandlingar om Sudans framtid inletts men trots att kvinnor spelade en viktig roll för att få ett slut på diktaturen, utesluts de nu från fredsförhandlingarna. Under MR-dagarna arrangerar IKFF ett seminarium med Ikhlas Mahmoud, grundare och ordförande för Women's International League for Peace and Freedom i Sudan. Hon kommer till MR-dagarna för att prata om situationen i Sudan och de utmaningar som kvinnor möter.

To overthrow a dictator - women's crucial role in Sudan

Tid: Lördag 16 november 13:30-14:00 Globala scenen

Hämta ny energi på vårt utställarområde

Har du trötta ben efter många timmars strosande på vårt utställartorg? Då kan du slå dig ner i någon av de soffor och sittgrupper som finns placerade i Garden och på vårt Fredstorg. Linköpings stadsmission har lånat ut möblerna från sin butik och har byggt upp sittmiljöerna för att du som besökare ska trivas extra bra. Och förresten, om du fattar extra tycke för någon möbel, kan du köpa den i deras monter, M15.

Pengarna går oavkortat till deras verksamhet som stöttar människor i hemlöshet och beroendeproblematik, våldutsatta kvinnor med barn och människor som lider av psykisk ohälsa.

Möblerna kan hämtas upp på plats direkt efter att Männsliga Rättighetsdagarna stänger på lördag 16/11.

Bli förhörd i Reportrar utan gränsers tält

Hur är det att som journalist utsättas för förhör och ifrågasätts kring sitt arbete? Varje år grips, kidnappas och frihetsberövas hundratals journalister och hålls ibland fängslade eller inlåsta under lång tid. Hotet från regimerna kan också innebära förtäcka hot eller trakasserier från polis som gör att självcensuren ökar. I Reportrar utan gränsers förhållningsrum på Männsliga Rättighetsdagarna får du själv testa på många journalisters och människorättsförsvares riskfyllda vardag. Besök deras monter Gk23 på vårt utställarområde och testa dig själv - klarar du av ett förhör?

»Att ha en låg pension påverkar kvinnors hälsa otroligt mycket«

Maj Lis Jonsson, är modell för Männsliga Rättighetsdagarnas temabild, som ska illustrera »Rätten till hälsa«. Hon är aktiv i föreningen Tantpatrullen, som kommer att arrangera ett seminarium under MR-dagarna om hur låga pensioner påverkar kvinnors hälsa.

Du är aktiv i föreningen Tantpatrullen, som arbetar för höjda pensioner för äldre kvinnor. Vad gör ni för att lyfta frågorna?

- I Tantpatrullen är vi ungefär femhundra medlemmar. Vi är en aktionsgrupp kan man säga, som brukar demonstrera en gång i veckan på Mynttorget. Vi skanderar och ropar ut våra paroller, till exempel »gammal tant behöver större slant«. I föreningen står vi för att vi är äldre och tillsammans försöker vi göra någonting åt det här begreppet tant. Tanter är inte alltid så lydiga och snälla, utan vi

bråkar, för nu har vi en viktig fråga att bråka om.

På vilket sätt skulle du säga att föreningens frågor hänger ihop med årets tema?

- Det är absolut så att rätten till hälsa väldigt lätt kan kopplas till det vi kämpar för i Tantpatrullen. Bara det att ständigt ha en oro över hur man ska klara sig och snåla på allt som skulle göra att livet vore mycket roligare och bättre. Att ha en låg pension påverkar kvinnors hälsa otroligt mycket.

Maj Lis Jonsson, modell för årets omslagsbild.

Gammal tant behöver större slant

Tid: Lördag 16 november 11:00-11:30 Stora scen

Vill du också fotografera dig och stå upp för alla människors rätt till hälsa? Besök vår fotostation vid Informationsdisken i Marmorfoajén (se sid 46) och formulera ditt budskap. Lägg ut på sociala medier och glöm inte att tagga #mrdagarna och #rättentillhälsa

Tillgänglighet

Männsliga Rättighetsdagarna strävar efter att vara en tillgänglig konferens och arbetar kontinuerligt för att nå detta mål. Här har vi försökt svara på de vanligaste frågorna.

Finns hörslinga i alla lokaler?

Hörslinga finns i samtliga seminarielokaler och scener. Om hörslingan inte fungerar, kontakta de som arbetar som rumsvärdar.

Är programmet tillgängligt för mig med behov av tolkning till teckenspråk?

En stor del av seminarierna på MR-dagarna teckenspråk tolkas. Dessa finns utmärkta både i schemaöversikten i programtidningen och på vår webb. Du kan också vid anmälan lämna önskemål om tolk till andra seminarier som du vill ta del av om dessa inte teckenspråk tolkas. Programmet tolkas genomgående till svenskt teckenspråk.

Är programmet tillgängligt för mig med behov av dövblindtolkning?

Vi har för närvarande inga seminarier som dövblindtolkas. Vid anmälan kan du lämna uppgifter om du önskar dövblindtolkning till något seminarium. Vi försöker att tillgodose deltagarnas behov i så stor utsträckning som möjligt.

Kommer jag som är rullstolsburen att kunna röra mig obehindrat i lokalen?

Alla lokaler är anpassade för rullstolsburna. Vi är dock medvetna om att det kan bli mycket folk vilket kan försämra möjligheten att röra sig obehindrat.

Finns konferensmaterialet tillgängligt i andra format?

Programmet i punktskrift kan hämtas i informationsdisken. Vill du ta del av programmet i punktskrift tidigare eller är i behov av något annat material, kontakta oss! Programmet läggs också ut på vår hemsida.

Finns det möjlighet till ledsagare på plats?

Behöver du ledsagare kan du vända dig till tillgängliga volontärer i informationsdisken. Kontakta gärna oss om du redan nu vet att du vill ha ledsagare.

Finns det mat till mig som har särskilda kostbehov?

Hör gärna av dig till oss om du har mycket specifika kostbehov så kan vi undersöka om det går att göra en specialbeställning.

Har du frågor eller funderingar kontakta oss gärna info@mrdagarna.se

Välkommen till Sveriges största konferens om folkbildning och samhällsutveckling

TILLIT
TROVÄRDIGHET
& **TRANSPARENS**

LINKÖPING KONSERT & KONGRESS
20 november 2019

FOLKBILDARFORUM

www.folkbildarforum.se
twitter: @Folkbildarforum

Bildningsförbundet Östergötland

Temat för årets Folkbildarforum är Tillit, Trovärdighet, Transparens. De tre begreppen hänger nära samman. Uppfattningar om dem är avgörande för att viljan att utveckla demokratin ska omfattas av tillräckligt många.

Sverige har länge räknats som ett högtillitssamhälle, men samhällsförändringar som ökande klyftor och sviktande välfärdssystem tär på den väven. Ett visst mått av misstro är nödvändigt för att konstruktiv tillit inte ska övergå i godtrogenhet. Men om tilliten och tilltron till samhälle, stat och medmänniskor inte omfattas av tillräckligt många är konsekvenserna enorma.

Löpande uppdateringar hittar du på www.folkbildarforum.se. Där publicerar vi information om programmet, intervjuer med medverkande och texter relevanta för temat. **Läs också vår tidning #FOFO.**

Föreläsningar

- **Jonna Bornemark** gör upp med pedanternas världsherravälde
- **Per Molander** om den stora tilliten i samhället
- **Carl Heath**, särskild utredare om det demokratiska samtalet
- **Brit Stakston** om en resa genom verkliga Sverige
- **Navid Modiri** om samtalsaktivism
- **Samtal om samtal.** Panel med bland annat **Stina Oscarson**, **Brit Stakston** och **Navid Modiri**

Valbara sessioner

- På de valbara sessionerna medverkar bl a **Centrum för Civilsamhällesforskning**, **Anna Charlotta Gunnarson**, **Stina Oscarson** samt Kommittén för "medie- och informationskunnighet och det demokratiska samtalet".

Moderator: Anna Lindman, som funderar vidare över meningen med livet.
Vegetarisk mingelbuffe direkt efter konferensen för dem som vill.

Läs mer och anmäl dig på vår hemsida. www.folkbildarforum.se

Rabatterat pris för dig som deltagit i årets MR-dagar.

Missa inte avslutningen med ordkonstnären och osäkerhetsexperten **Emil Jensen** och några av hans vänner.

RELIGION AND PLURALISM
KRISTOFOBI
präst
andligvård
DEMOKRATISK
tolerans
SEKULÄRT

Myndigheten för stöd till trossamfund

■ **Torsdag 14 november: Jag vill slippa se det religiösa!**
Rätten att slippa religion är något som alltmer har kommit att debatteras i svensk offentlighet. Men vad säger egentligen våra lagar och regler? Hur ser diskussionen ut idag – hur långt ska principen den negativa religionsfriheten få sträcka sig? Välkommen till ett samtal om religionens möjligheter att ta plats i vårt samtida Sverige. Medverkande: Katherine Cash (Svenska missionsrådet), Kavot Zillén (Uppsala universitet), Widar Andersson (Corren). Kl. 15.00 - 16.00

■ **Fredag 15 november: Om religion, andlig vård och existentiell hälsa**
(I samarbete med Studieförbundet Bilda och Högskolan för Mänskliga Rättigheter samt EHS)
En god hälsa innefattar psykologiska, sociala, kulturella och existentiella aspekter. Vilken plats har religionen i detta? Ibland ses den som en hälsorisk – samtidigt visar forskning att religiös tro och utövning kan ge bättre hälsa. Hur ska vi se på förhållandet religion och hälsa? Medverkande: Cecilia Melder (Enskilda Högskolan), Eivor Blomquist (Region Jönköping), Ola Sigurdson (Göteborgs universitet), Smajo Sahat (Skövde sjukhus). Kl. 14.30.00-16.00

Vad kännetecknar ett mänskligt arbetsliv?

Kom och prata med oss.

VISION

ARRANGÖRER: ORDFRONT

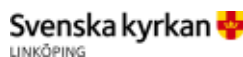
GÖTEBORGS UNIVERSITET

Svenska kyrkan

BRIS

I SAMARBETE MED:

INFORMATION

TID OCH PLATS

Mänskliga Rättighetsdagarna genomförs torsdag till lördag 14-16 november på Konsert & Kongress i Linköping. Glöm inte att skriva ut din biljett som du får via e-post då du registrerar dig.

Registreringen öppnar
Torsdag 14 november: 08.00
Fredag 15 november: 08.30
Lördag 16 november: 09.30

Program:

Torsdag 14 november: 09.00-17.30
Fredag 15 november: 09.00-16.00
Lördag 16 november: 10.00-16.45

Adress: Konsistoriegatan 7, Linköping

ANMÄLAN

Köp din biljett på www.mrdagarna.se. Du kan också köpa biljetter i entrén på Konsert & Kongress i mån av plats. Observera att biljetter inte ger någon garanterad plats på seminarier. Var ute i god tid och ha gärna ett andrahandsalternativ!

DELTAGARAVGIFTER

Mänskliga Rättighetsdagarna är uppdelad i två delar – den ena är gratis och den andra är avgiftsbelagd. För att få tillgång till alla längre seminarier torsdag och fredag krävs det att du har köpt biljett.

TVÅ DAGAR

Myndigheter och företag: 2 500 kr
Ideella organisationer, lärare och privatpersoner: 950 kr
Studenter, arbetslösa, pensionärer och ungdomar upp till 20 år: 290 kr
Skolklasser (bokas klassvis) per elev: 200 kr

EN DAG

Myndigheter och företag: 1 800 kr
Ideella organisationer, lärare och privatpersoner: 750 kr
Studenter, arbetslösa, pensionärer och ungdomar upp till 20 år: 190 kr
Skolklasser (bokas klassvis) per elev: 150 kr

FRI ENTRÉ

För dig som inte har köpt biljett finns det fortfarande mycket att göra på Mänskliga Rättighetsdagarna. Du måste dock komma ihåg att registrera dig innan besöket. Registrering kan göras på vår hemsida eller på plats på Konsert & Kongress. Allt program under lördagen 16 november är kostnadsfritt att besöka. Dessutom fri entré till miniseminarier och utställningar torsdag den 14 november och fredag den 15 november. Miniseminarierna äger rum på två öppna scener på utställartorget. Här pågår ett non-stop program med debatter, samtal och kulturinslag. På utställartorget kan du möta ett 90-tal organisationer som arbetar med mänskliga rättigheter i praktiken.

BOENDE

För att vara säker på att du hittar ett bra boende rekommenderar vi att du bokar hotell eller vandrarhem så snart som möjligt. Mänskliga Rättighetsdagarna har fått specialpris på vissa hotell i Linköping. Alla hotell vi samarbetar med har kollektivavtal och är porrfria. Se vår hemsida för mer information: www.mrdagarna.se

TILLGÄNGLIGHET

Se sidan 49 för mer information.

PRESS

Vill du rapportera från Mänskliga Rättighetsdagarna? Kontakta nina.ahlen@mrdagarna.se för ackreditering och vidare information.

ARRANGÖRER

Föreningen Ordfront, Bris, DemokratiAkademin, Diakonia, Fonden för Mänskliga Rättigheter, Ibn Rushd studieförbund, Raoul Wallenberg Institutet, Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Göteborgs Universitet, Sensus studieförbund, Stiftelsen Friends och Svenska kyrkan.

I SAMARBETE MED

Region Östergötland, Linköpings kommun, Linköpings universitet, Svenska kyrkan Linköping, Länsstyrelsen Östergötland, Funktionsrätt Östergötland, Bildningsförbundet Östergötland, Byrån mot diskriminering Östergötland, Sensus studieförbund, Ibn Rushd studieförbund, Uppsala universitet, Diskrimineringsombudsmannen, Myndigheten för stöd till trossamfund, Vision, Sveriges kommuner och landsting

MED STÖD AV

Detta material är delvis finansierat av Sida genom Forum syd. Sida/Forum syd delar inte nödvändigtvis de åsikter som här framförs. Materialet har även erhållit finansiering från Folke Bernadotte Akademin och Regeringskansliet. Ansvar för innehållet är programarrangörernas och Mänskliga Rättighetsdagarnas kansli.

ORGANISATION

Föreningen Ordfront är huvudman för Mänskliga Rättighetsdagarna och arbetsgivare för MR-dagarnas kansli. Föreningen Ordfront är ansvarig utgivare för denna produkt.

KONTAKT

www.mrdagarna.se info@mrdagarna.se
08-12 15 00 52 072-050 42 52

Caroline Matsson, projektledare
caroline.matsson@mrdagarna.se

Malin Slätis, projektledare
malin.slatis@mrdagarna.se
Nina Ahlén, kommunikationschef
nina.ahlen@mrdagarna.se

Micael Wennbom, projektkoordinator
micael.wennbom@mrdagarna.se
Hanna Dahlander, volontärsamordnare
hanna.dahlander@mrdagarna.se

Pernilla Dure, formgivare
pernilla.dure@ordfront.se
Anna Wigenmark, Generalsekreterare
anna.wigenmark@ordfront.se

OMSLAGSFOTO

Elliot Elliot

REDAKTIONELLA TEXTER

Emma Stenberg
Nina Ahlén
Ulrika Ekeröth

TRYCK

TMG Tabergs

